

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

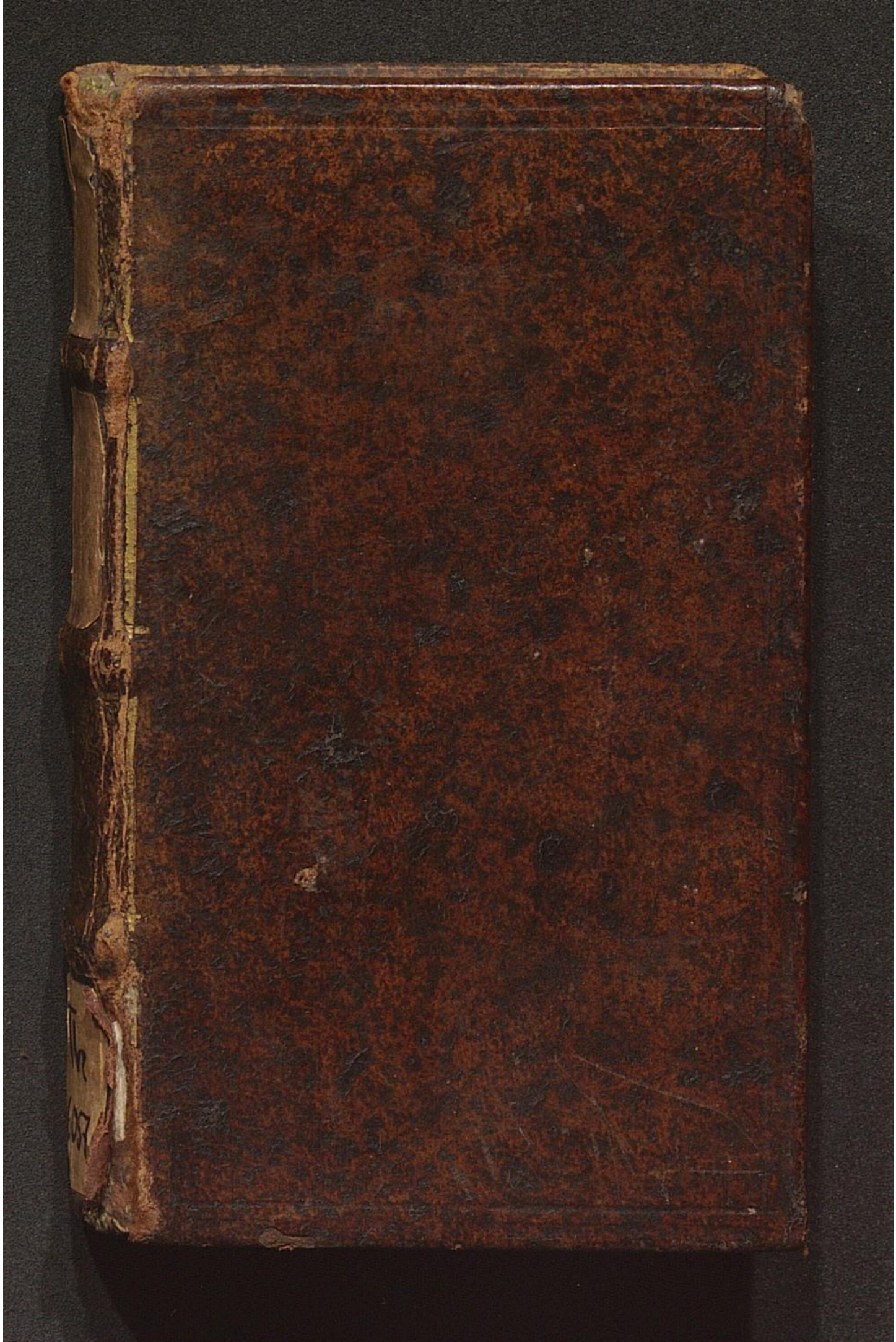
Universitätsbibliothek Paderborn

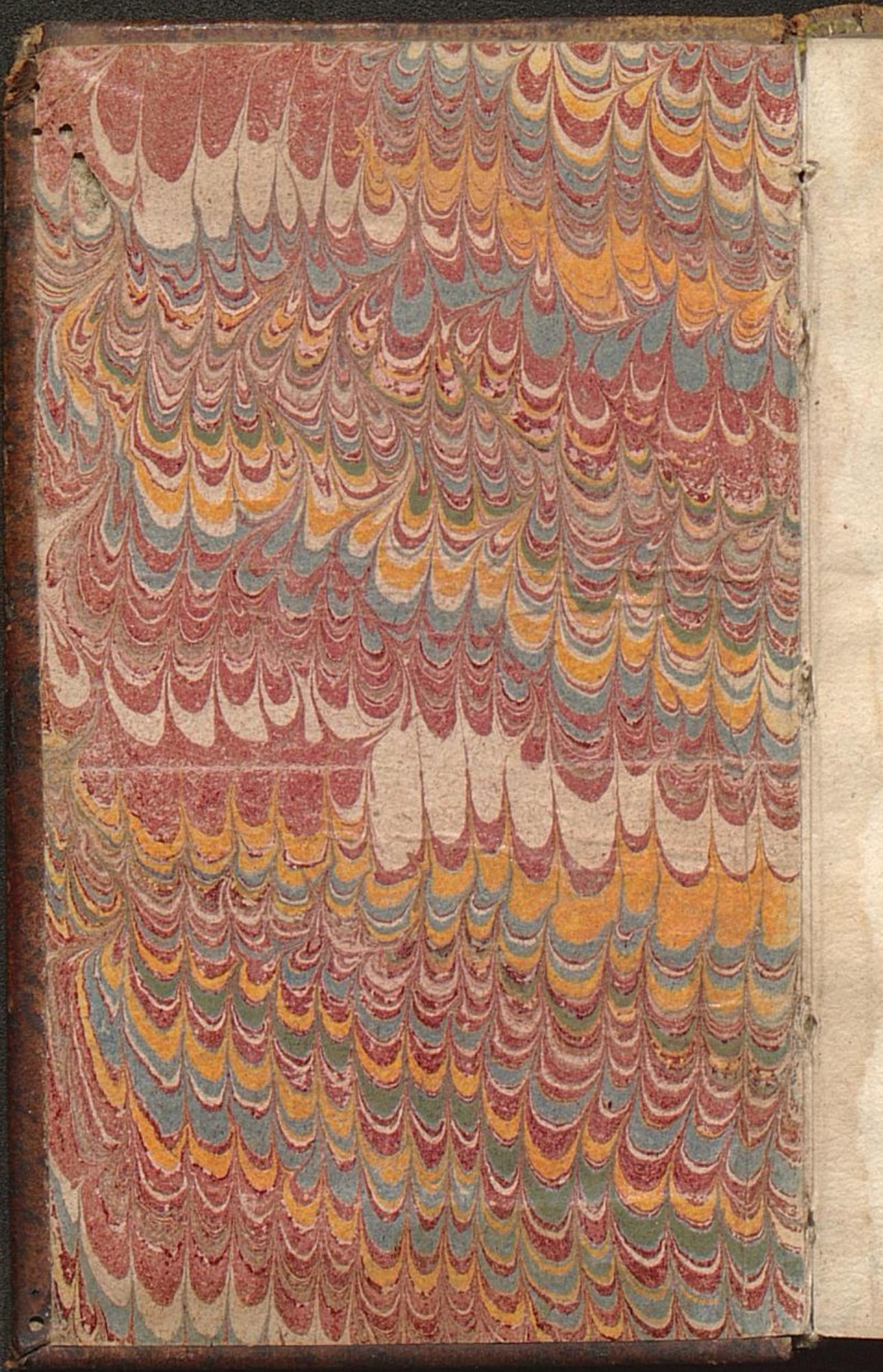
Samuelis Pufendorfii Epistola Ad Amicos suos per Germaniam

Pufendorf, Samuel von

[S.l.], 1676

urn:nbn:de:hbz:466:1-13540

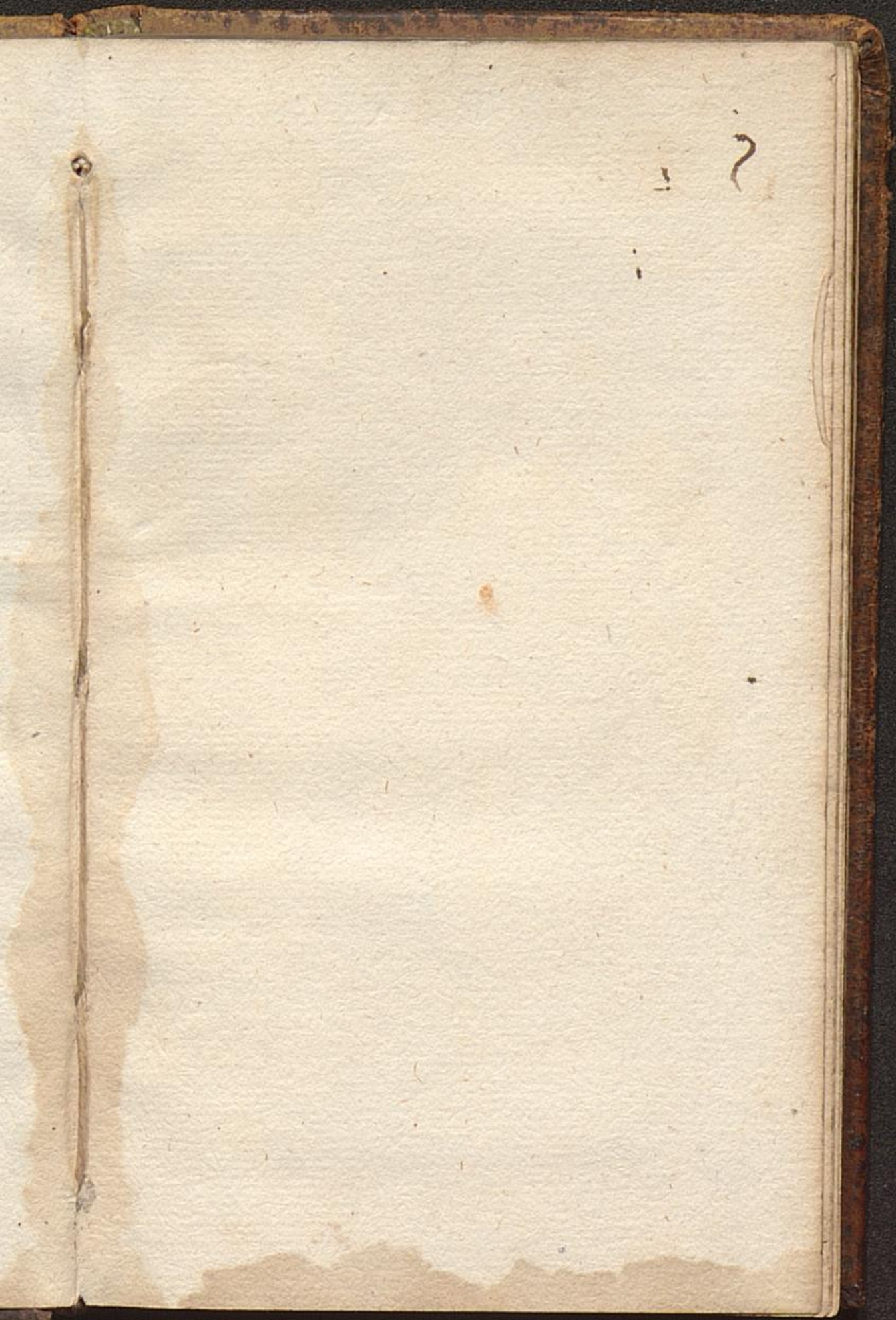
P. Th. Gosz.

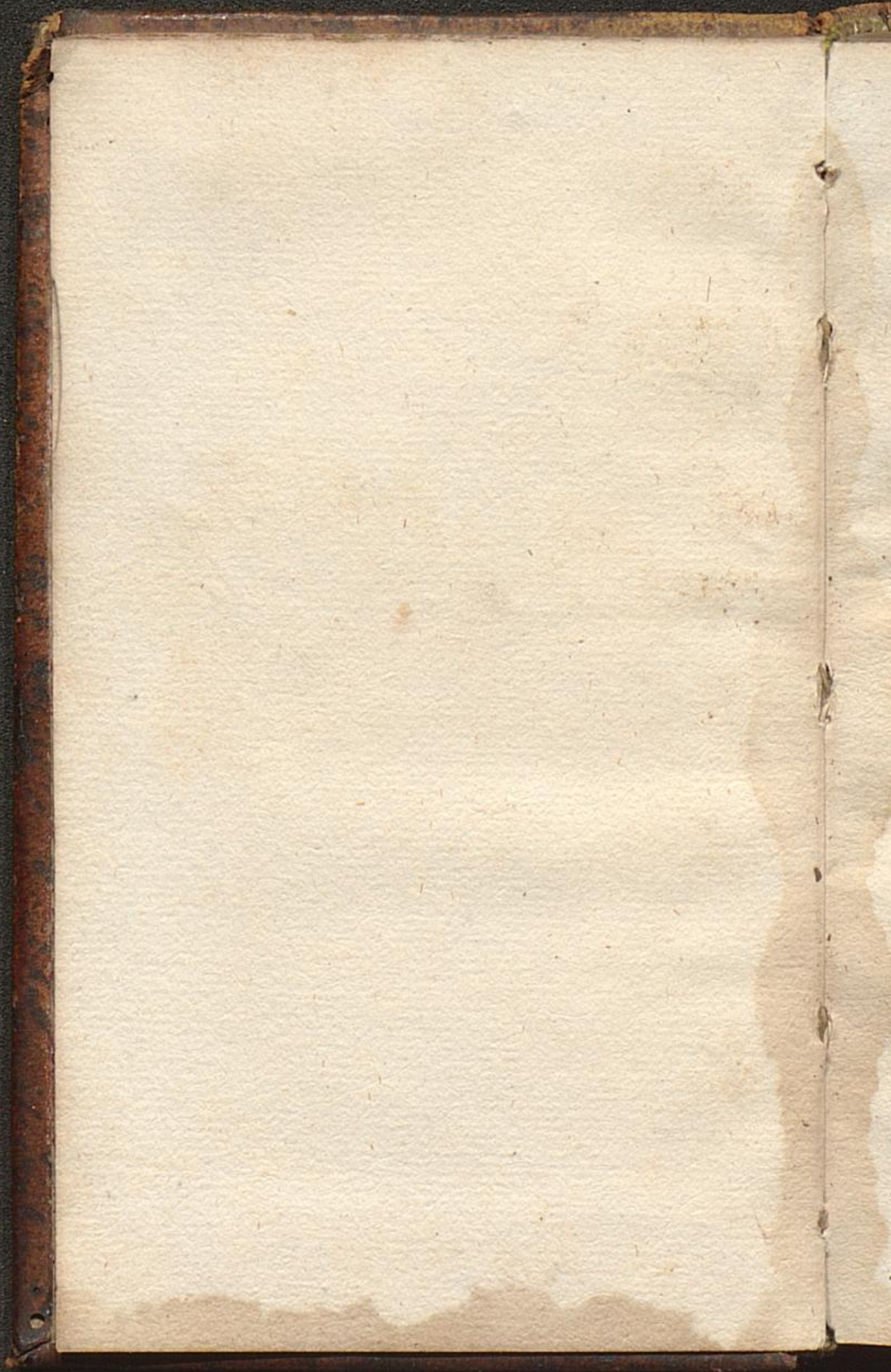
J. I.

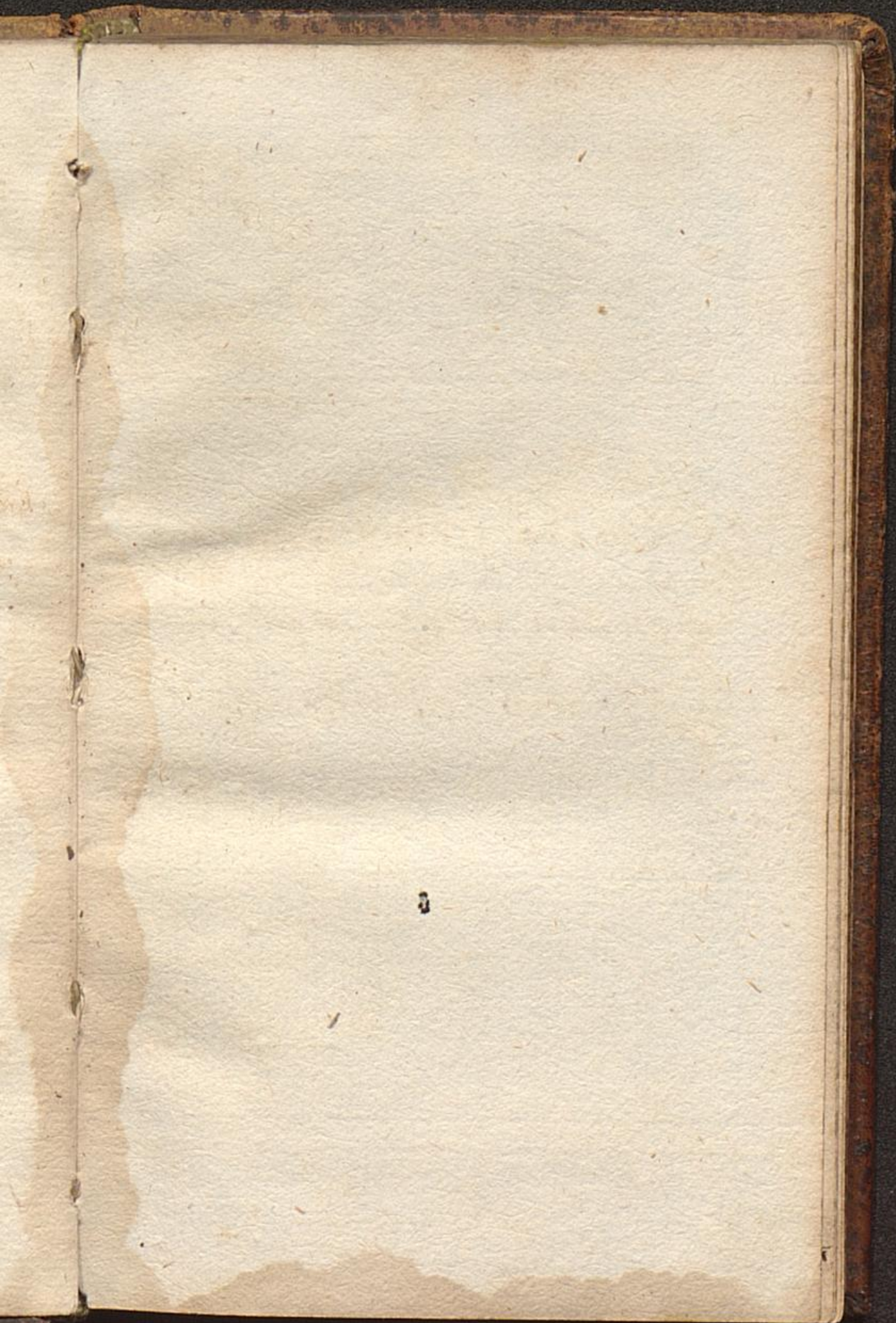
31

S I

21

Ex legato Celmi Principis
Ferdinandi Episcopi
Pabil. et Monast.

SAMUELIS PUFEN-
DORFII

EPISTOLA

Ad Amicos suos per
Germaniam,

super

Libello famoso, quem *Nicolaus Beckmannus* quondam Professor in Academia Carolina, nunc vero cum infamia inde relegatus, mentito nomine *Veridici Constantis* superiori anno disseminavit.

ANNO MDCLXXVI.

N

benev
velali
grave
conce
vestru
foedio
oppre
quam
nino
nefar
ment
dum
tissim
furo
re po
do a
mult

labore suo maleferiatorum importunitatem sunt experti; in plurimos quoque innocentes viros fæda & absurda multa sæpe numero jactata sunt: tamen quantum mihi ex historia literaria notum est, hoc certe seculo exemplum non extat viri eruditi, cujus veræ & innoxie sententiæ per inscitiam aut pravitatem malevolorum malignius detortæ sint, vel qui obscœnioribus mendaciis, modoquæ magis scelesto adpersus sit. Quin & cum hactenus creditum fuerit, penes monachos & missifices palmam impudentiæ extitisse circa adversarios suos foedis mendaciis & criminationibus onerandos; jam tandem repertus est novus Alastor, qui calumniatorum hactenus antesignanis omnem ruborem possit abstergere. Quorum & hoc insigne est artificium, plaustra mendaciorum in alios jactare, ac dein postulare, ut ista falsa esse ostendantur; perinde quasi accusasse & convitia sparsisse ad criminis probationem sufficiat. Cæterum eo iniquius fors mea comparata est.

est, quod nec plane silere ad mendacia ista
liceat, nec alius detur, qui horum vani-
tatem ita perspicue demonstrare queat:
& tamen honesto viro cum infami isto
Alastore congredi erubescendum sit,
cui jam amisso honore & existimatione
ea novissima voluptas petitur, quam
magnitudo infamiæ apud desperatos
gignere sivevit. Equidem apud eos,
qui minorunt, defensionem nulla opus
est, quibus de absurditate horum men-
daciolorum abunde constat. Honesti
autem & cordati viri ultro ejusmodi
spurcas chartas detestantur; improbum-
quæ judicant de viris integræ semper
famæ sinistri quid suspicari ex tali scri-
ptionis genere quod apud omnes popu-
los moratiores infamiam & grave sup-
plicium meretur. Et si eo res humanæ
redierunt, ut ejusmodi chartis aliqua
fides habearur, jam omnium atrocissi-
morum scelerum reus est, cui impudens
& nequam inimicus obtigit. Est tamen
non quibusvis tam candidus animus,
nec id probitatis in plurimos mortales

cadit , ut quæ aliis infertur inju-
ria , eam abs se quoque non plane ali-
enam judicent. Alii ut ut pleraque con-
ficta agnoscant, tamen non omnia plane
de nihilo esse suspicantur. Deniq; qui
odio aut invidia in nos flagrant , aut qui
ex scriptis nostris oppugnatis laureolam
accupantur , saltem in sinu gaudent,
quacunque via molestiam mihi creari , si
non aperte ejusmodi scelus adprobare
audent, quod non detestare impuri ani-
mi argumentum est. Visum igitur fuit
hanc scriptionem publicare , non ut
me ab objectis criminibus purgem,
quorum vanitatem DEUS , cujus notiti-
am nihil fugit , & multi honesti viri,
queis vita moresquè mei penitus perspe-
cti sunt, norunt ; aut quod cum retrico
cadavere homines jam civiliter mortui
luctari velim : sed ut Germaniæ ob ocu-
los ponam exemplum inusitati cujus-
dam & humanam malitiam supergressi
furoris , qui inter prodigia & ostenta
hujus seculi referri mereatur. Simul
& hæc inde proveniet utilitas , quod ad-

adversarii mei, qui tam inficetum mihi
bellum movere instituerunt, non ma-
gnopere cristas erecturi sint, in lucem
protracto suo antesignano, qui primus
incentor fuit omnium turbarum, quæ
in me, meumquè librum sub signis In-
scitiæ, Livoris & Calumniæ surrexerunt.
Plurimum autem ad illustrationem toti-
us negotii faciet, si Cerberum istum ex
antri sui tenebris protractum in aperto
velut campo publice spectandum desti-
tuam. De quo tamen nihil tradam, nisi
quod in notitia omnium eorum inter
quos isthæc scribo, versatur, & quod
si opus sit, fide actorum publicorum, &
literarum authenticarum probari pos-
sit. Neque enim ut Beckmannus deter-
rimus bipedum habeatur, figmentis
opus est, qui dum vixit, hoc unicum
omni studio egit, ut stoliditas & pravitas
sua in obscuro ne latitaret.

Nicolaus igitur *Beckmannus* Heida
apud Dithmarfos oriundus, cum eo
tempore, quo bellum Svecium in Polo-
nia & Borussia deflagabat, Regiomon-

te egisset, ubi miros profectus in Saltati-
onibus Polonicis fecit, nescio qua occa-
sione in familiam certi cujusdam Comi-
tis Suecici se contulit, ut ejusdem filium
prima literarum elementa doceret. Hol-
miam post finitum bellum delatus nulla
alia re, quam stodilitate potuit inclare-
scere: quæ in faciem ipsi solebat expo-
brari. Comitissæ solemnis phrasis e-
rat; *Beckmanne vermis es*: quo dictorio
velut indicio singularis gratiæ ipse
non parum delectabatur. Et cordatis-
sima illa Heroïna, cum anno 1670. Hol-
miæ Eandem salutassem, inter primor-
dia sermonis me interrogabat, quid
Londini Beckmannus ageret, ac num
munus professorium aliquid de vetere
ipsius stultitia diminuisset, & ego subri-
derem, Ipsa suggerebat: *Non multum
ipsidatum est, non multum ab eo reposci
potest.* Ibidem amore corripitur pu-
ellæ cujusdam, quæ in aula Reginae lo-
triciis munere fungebatur, famæ non
nimis bonæ, & sordidissimo loco natæ,
sed quæ facile Beckmanno digna esse
posset;

posset; cui etiam matrimonium promi-
sit. Post sexennium in familia Comitis
absumentum Marpurgum abiit, juris
studio se adplicaturus. Ubi dicitur *Me-*
dullam tuam Justinianeam ex privato
collegio MSto Professoris cuiusdam
compilasse, vel potius id paucis in locis
interpolatum præfixo suo nomine Pari-
siis post edidisse. Certe vix trennium
est, cum Nobilis quidam Suecus, qui
Marpurgi aliquandiu hæserat, præsentibus
quibusdam studiosis, & Professore
uno heic loci diceret; Marpurgensem
illum Professore Beckmanno plagii
actionem intentaturum. Id certe patet,
eam *Medullam* alium præferre genium
à *Commentario ad Instituta* aliquot
post annos scripto; nec eam spirare ru-
ditatem & vesaniam, qua hic scatet; cum
tamen alias intra tantum temporis spa-
tium in melius ire debuissent studia ho-
minis. Quicquid hujus sit, saltem de-
scriptio ejus libri non exiguo labore ipsi
constitit, cujus intemperantia ictus
Parisiis contraxit. Aureliis titulum

Doctoris, qui miros homini Spiritus da-
bat, præfenti pecunia emit. Commen-
datione Comitum, cui per sexennium
inservierat, professionem juris Romani
in Academia Carolina tunc recens insti-
tuta nanciscitur. In qua qualem perso-
nam acturus esset, ipso inaugurationis
die luculento specimine prælusit, dum
processione ad ædem sacram cæpta su-
per præcedentia cum Schwarzio, qui
tunc extraordinarii professoris Theolo-
giæ titulum gerebat, ita acciter contem-
dit, ut ad manus res jamjam deventura
videretur, necæteri se interposuissent.
Et hæc ratio est, quare in libello famoso,
dum *viros Magni Nominis* recitat, meos
heic loci adversarios, seipsum anteponat
Schwarzio, ut vel nunc saltem dignita-
tem suam adversus istum vindicet. Quid
post hæc auspicia turbarum apud nos
dederit, memorare supervacuum est.
Quæ me tangunt paucis recensuisse suf-
fecerit. Ab initio igitur bonus ille vir
amicum se mihi simulabat, & cum sub
adventum meum forte in Fionia abes-

set,

set ejus ædibus tantisper uti constitue-
ram, ipse in domo suo conclave unum
atque alterum per sex puto hebdomadas
mihi concedebat, donec proprias mihi
ædes emissem. Pro quo officio plus ipsi
discedens donavi, quam quanti totius
anni pensio esse posset. Quanquam
autem stoliditatem hominis & puden-
dam ruditatem primo statim congressu
deprehendebam, eo minus tamē collisio-
nis ab eo mihi metuebam, quod & curtæ
suz supellectilis conscium eum crederem, &
cum in diverso studiorum genere versa-
remur, vel Cuiacium peritia juris supe-
rare posset, ut luminibus meis nequid-
quam obstrueret. Paulatim tamen de-
prehendere cæpi, quam profunda invidiæ
flamma istius pectus adureret; & quod
omnes fortunæ suæ rationes heic loci in
eo sitas crediderit, ut ego hinc abessem.
Cum nondum huc adpulissem, (quod
postea mihi cognitum est,) non dubita-
vit ab Illustrissimo Academiæ Cancellario
per literas petere; efficeret, ut ego
Heidelbergæ manerem; se enim cum
collega suo facile partes meas suppletu-

rúm. Etsi responsum accepit, quo non magnopere gavisus fuit. Primis temporibus, dum amicum se adhuc simulat, subinde aures meas obtundebat, laborarem, ut in aula splendore munere potirer. Quod quo consilio caneret, facile adparebat, postquam non obscure ægrescere ipsum animadverti, cum videret domum meam à nobilibus adolescentibus magis ac magis frequentari. Apertius sese livor cepit exserere, cum intellexisset, librum meum jam ad umbilicum deduci, & mox loco debito censuræ subjiciendum. Ipse enim mire ardebat primus huic loco scriptis suis famam conciliare. Igitur statim quatuor aut quinque commentarios ad Instituta in mensa sua disponit, ex illis novum, si diis placet, commentarium generaturus; & vix paucis paginis ut cunque conscribillatis, ejus imprimendi licentiam Holmiæ per literas petit. Mox & bibliopolam sollicitat, ut eidem imprimendo sumtus suppeditet, spe præsentissimi lucri facta. Nam con-
fir-

firma
emer
solen
würd
Cum
nias
bus t
lucen
omn
in ha
pagi
tequ
quoc
bitic
post
suis
gni
rudi
pric
per
vita
spe
fisse
est; c
lere

firmabat fore, ut ita cupide iste liber
emeretur, sicut calentes à fornace similæ
solent; quæ ipsius verba erant. (Es
würde abgehen / wie warme Semmeln.)
Cum isti persuadere non posset, ut pecu-
nias suas perdere vellet, propriis sumti-
bus tam nobilem ingenii sui foetum in
lucem protahere constituit. Ut tamen
omnino ne præverteret, typographum
in has leges adigere tentabat; nullam
paginam imprimendam susciperet, an-
tequam opus suum esset absolutum. Hoc
quoque conatu depulsa miserrima am-
bitio eo acerbius indoluit, quod mihi
postea injungeretur commentarium ip-
sius revidere, ne quid legibus hujus re-
gni adversum eo contineretur. Nam
ruditatem & stultitiam suo periculo a-
ppricari concessum ipsi erat. Interea cum
per triennium hominis vesania & pra-
vitas ex variis litigiis ab ipso motis per-
specta, patientiam superiorum consum-
sisset, initio anni 1671. salario privatus
est; quo insinuabatur, sedem furoris ex-
serendi alibi esse ipsi quærendam. Hæc
igitur

igitur iudicabat, unicam sibi superesse
viam heic locorum subsistendi, si qua
me evertere valuisset. Etsi ego propa-
lato jam ejus in me livore aperte jacta-
rem; si vel maxime dudum sepultus ego
forem, ipsum tamen Beckmannum
mansurum. Exinde hoc potissimum
paratio; conspiratio illa adversus me
cepit, de qua in Apologia mea satis ex-
positum fuit. Et ipse, dum in typogra-
phiam subinde graditur, aliquot articu-
los, cerebro suo non quadrantes, anno-
taverat; sed quos cæteri socii tanquam
ad rhombum nihil plane facientes reji-
ciebant: Ac Schwarzius illibatam glo-
riam ex confecto Indice Novitatum sibi
vindictum ibat. Spes autem erat fore,
ut si *tanti nominis viri* (ex elogio Beck-
manni) supercilio me suo notassent, &
universus Sueciæ Clerus in me insurge-
ret, & ego inauditus, indefensusq; con-
demnarer. Sane tam certam victori-
riam animo præceperant, ut is, penes
quem præcipua factionis autoritas, cui-
piam amico his ipsis verbis diceret; *ne*

Re-

Regem quidem servare me posse. Et
idem publice in Academiæ Conſiſtorio,
me abſente, pronunciaſerat; omni mi-
hi ingenio meo opus fore, ut hinc me
extricarem. Credo equidem, ſi Beck-
manno iudice cauſa eſſet diſceptanda.
Poſtea cum aduerſariis meis ſilentium
foret impoſitum, Beckmannus nondum
ſibi qui eſcendum putavit; ſed Indicem
iſtum, ab ſe quibusdam in locis inter-
polatum, Giſſæ Haſſorum typis excu-
dendum curavit, opera ad hanc rem
uſus cuiuſdam bibliopolæ Holmiensis;
qui cum interrogaret, quare non nomen
ſuum ſcripto ad poneret? reſpondit, exi-
guum id eſſe, nec dignum, cui nomen
præfigatur; eoq; duntaxat ſine id con-
ceptum, ut Puſendorſius intelligat, ali-
os quoque homines præter ipſum quid
ſapere. Ita homini perſuaſit tam turpem
operâ ſibi navare, cū viri candorē proce-
ritate corporis, & titulo Doctoris meti-
retur. Curavit tamē, ut Beckmanni Mſtū
ſibi remitteretur, quo autorem ſuum
convincere poſſet, ſi forte poſt eam in
rem inquireretur. Cæterum an iſtud
ſce-

scelus solo Beckmanno autore suscep-
tum sit, an vero cujuscumque alterius sua-
su, consilio, aut adprobatione, liquido
asserere nondum possum. Et facile
patior, ut Beckmannus solus ex eo faci-
nore nebulonis titulum reportet. Nec
si quis particeps fuit, ideo poenam divi-
nam effugiet, ut ut humani fori severita-
tem declinaverit. Causa autem istius
flagitii suscepti manifeste adparet. Spes
quippe erat fore in Germania aliquem
præcipitis animi, & male oculati Zeli
Theologum, qui conspectis istis chartis,
nulla disquisitione instituta, statim ad
arma clamaret. Ex quo novum pro-
stratæ causæ fulcrum accessurum! judi-
cabatur. Quis enim deinceps dubita-
ret, quin Pufendorfius statuisset, quæ
ipsi in mentem nunquam venerunt si
doctor aliquis in Germania libellum fa-
mosum velut Apostolicum monumen-
tum adorasset, aut Pufendorffii tradita in
tabellis suis & dictatis non reperiri asse-
reret. Enimvero uti in eo Beckman-
num sua spes non plane fefellit, quod
utiq;

utiq; infami suo scripto effecit , ut unus
& alter tam turpiter se prostituere; utq;
ad eo juxta Teutonicum adagium unus
stultus multos stultos faceret : ita in
eo falsus animi fuit, quod aut tanti pon-
deris apud nos fore putaret unius vel
alterius viri cœcum judicium; aut suum
se scelus ita occulte instruxisse crede-
ret, ut ejus nunquam convinci posset.
Nam cum rescivissem, quis Francofurti
id scriptum distribuisset, facile deinde
fuit ad fontem sceleris penetrare. Noster
autem Beckmannus, cum sentiret me
jam jam ad finem inquisitionis perve-
nisse, repente Holmiam versus iter ar-
ripit, & exitinere ad uxorem rescribit,
ut supellectilem suam quantum posset
venderet. In aulam delatus missionem
suam petere cœpit; sed prævertentibus
meis literis dilatus, cum interea Holmiæ
MStum ipsius coram magistratu pro-
latum esset, & jam lictores mandatum
accepissent, ut postera die hominem in
carcerem raperent, ipse rem subdoratus,
an conscientia vecors, nocte concubia
Holmia

Holmia profugit, & accelerandæ veredariorum promptitudini, an occultandæ fugæ, Comitem sese per hospitia edidit. Et quanquam ad portus hujus provinciæ mandatum erat, ut sisteretur; tamen per conniventiam militum, aut ex litore infrequenti in vicinam Zelandiam evasit. Hafnia mense decembri anno 1673. epistolam ad me scribit, in qua primo me Hamburgum in duellum provocat, eo certio rem sibi de me victoriam pollicitus, quod ipse dexteritatis suæ in arte gladiatoria non obscurum specimen dederat, heic loci cum Lanista quodam circumforaneo, qui licentiam artis suæ exercendæ petebat, in magna studiosorum corona tantus Doctor & Professor congressus, ut ostenderet, Beckmannianam vesaniam non legibus solum armatam, sed & armis decoratam esse. Sed quia suspicabatur, ægre me adduci posse tempore hiberno iter Hamburgum suscipere, ut cum nebulone ibi depugnarem, carnifici victimam debituro; eadem illa epistola minatus est, ni ap ipso
per-

persequendo desisterem, se mediate & immediate me aggressurum, etiam cum dispendio salutis suæ æternæ, & illa ipsa mendacia, quæ jam in recenti ejusdem libello famoso exponuntur, mihi publice objecturum. Quam epistolam ego in Consistorio Academiæ protuli, & quasdam ex ea sententias protocollo inseri curavi. Sicut isthoc scelus, & universus mendaciorum adparatus mihi dudum sit perspectus, qui ex illa ipsa epistola fere ad verbum est expressus. Etsi dolendum sit, obscura duntaxat vestigia adparere tam argutæ sententiæ, quam in epistola posuerat: se jam me provocare, *quia nunc in statu naturali absq; entibus moralibus constitutus esset.* Quo ipso candide in bestiam se degenerasse profitebatur. Nam in disciplina juris naturalis bestia non aliter consideratur, quam animal in statu quasi naturali absque entibus moralibus constitutum. Ego tamen minas istius flocci faciens, & apud cordatos viros plus innocentiam meam, quam Beckmanni men-

mendacia, valituram confidens, intrepide actionem adversus ipsum persequerbar. Demum sententia à Consistorio Academico pronunciata, & in aulam transmissa à S. R. Majestate quidem rati habetur; ut tamen clementiam suam restaretur, addidit; veniam delicti Beckmannum obtenturum, si deprecatione, qua ego contentus esse possem, me placaret. Sed tantum aberat, ut ille tam insignem Regiam gratiam amplecteretur, ut potius impudentissimas literas, & quales non nisi à Beckmanno conscribi possunt, ad Consistorium Academicum daret; in quibus post prolixos furoris vomitus demum concludit, se propter evitandam damnationem æternam precibus uxoris hoc dare, ut lis illa utrinque silentio sopiatur. De injuria mihi facta, aut deprecatione nullum verbum. Minæ tandem repetebantur, & quantum incendium adversus me esset excitaturus. Subjecit tamen, fore ut uterque nostrum parum honoris inde sit reportaturus. Quod de ipso quidem

quidem verissimum est. Nam licet & mihi parum gloriofum sit tam tetrae belluae furorem excipere : tamen apud superiores meos, & omnes honestos atque cordatos viros non magis existimationi meae detrimentum aliquod ex scelesto illo scripto metuo, quam si me furiosus aliquis luto adspersisset. Nam molestum quidem est circa ejusmodi sordes abstergendas occupari ; sed quo minus alter inlaniat praestare meum non est. Compositione amica hoc modo abrupta, executionem sententiae omnibus modis impedire nitebantur, qui Indicem Novitatum heic enixi erant ; quod metuerent, ne aliqua scintilla ex istius infami togo in ipsorum barbas transvolaret; quorum unus *per vulnera Jesu Christi* obsecrabat, ne id fieret. Cum ea res in Senatu Regni in utramque partem disceptaretur, S. R. Majestatis effatum dubitationi finem imposuit ; *Pufendorfio petenti justitiam denegari non posse.* Igitur mense Aprili anno 1775. sententia in Beckmannum heic publice
in

in foro promulgata , & *Index novita-*
tum per carnificem igni perquam lucu-
lento datus est ; ex cuius cineribus no-
vus jam libellus famosus ad phænicis in-
star surrexit. Et inde tutum jam est
Beckmanno libellos famosos edere , &
citra respectum Dei hominumq; men-
tiri , qui semel in desperatum furorem
induruit , ut seipso profitente malit ja-
cturam salutis æternæ facere , quam
adversus me non insanire. Et honore
jam omni exutus nihil novæ infamiæ
amplius capit. Nam ne fustigationem
subeat, facile per hos belli tumultus cau-
turum se sperat :

Cæterum ut eo minus dubium restet
illis , qui animal istud penitus non no-
runt , nullum mendacium tam absur-
dum esse , quo asserto Beckmannus
erubescere possit; age unum & alterum
ipsius factum proferamus heic loci pa-
tratum, quo tempore adhuc inter hone-
stos viros censebatur. Ac ne quid jam
repetam de scelestâ illa epistola, sine sub-
scriptione Holmiâ missa, de qua mentio
fit

fit in Apologia nostra p. 75. "cujus Beckmannus autor laudatur; anno 1669. honorato cuiusdam Viro, (cujus nomen, cum nesciam an hoc gratum ipsi sit futurum, heic adponere supersedeo,) furti crimen objiciebat. Causa coram Commissariis, magnæ dignationis viris, heic loci cognita, mendacii & calumniæ convincebatur noster Beckmannus, ut ut syllogissimis in forma adornatis magnos strepitus dedisset. Quo tamen tempore pœnam magis, quam infamiam declinavit, tantam injuriam interpositu amici condonante isto viro; cui satisfactionis loco erat, quod innocentiam suam demonstrasset, & Beckmannum ad agnitionem injuriæ suæ adegisset. Poterat hoc sufficere, ne inter honestos viros luridum suum os amplius ostendere auderet. Audiamus aliud ejus factum non paulo foedius. Per longum satis tempus domi suæ mola manuarum instructa Regis reditus defraudaverat Beckmannus. Retandem per telonas deprehensa, furtivo molitari multa centum

tum thalerorū simplicium dicitur. Hic
ut telonam ulcisceretur, publice ipsi pe-
culatum, furtum, homicidium, aliaque
atrocia obiecit. Res coram Commisari-
is examinatur: Domino Doctoriaqua u-
biq; hæret. Quid heic tanti nominis] Ct9
ageret? qui ut unius delicti pœnam
effugeret, pluribus se per vesanam ma-
litiã induerat. Nihil jam restat, quam
ut pudoris & existimationis iactura, ipsi
vilissima, graviolem pœnam declinet.
Interventu amicorum Sueno Jonæ fil.
(id telonæ nomen est,) utcunque pla-
catur, postquam egregius Doctor literas
reversales scripsisset in hanc sententi-
am: se crimina illa, quæ longo ordine
enumerantur, ipsi objecisse non quidem
animo ea probandi, sed ut suspectum
ipsum redderet, quasi & sibi ab eodem
facto fuerit injuria. Sed cum jam de-
prehendat, hanc rem sibi ad effugiendam
multam prodesse non posse; igitur se
ista retractare, & telonam ab omnibus
objectionibus immunem declarare. Te-
lona vicissim injuriam ipsi condonat,
salvo

salvo tamen superiorum jure. Quo-
modo tantus Jctus malitiosum calum-
niatorem & mendacem disertius descri-
bere poterat? Aut quem sibi amplius
locum inter honestos viros reliquerat?
Extant adhuc illæ literæ Beckmanni
manu subscriptæ, & exempla earundem
in multorum manibus versantur.
Quam facile ergo fuerat post hæc speci-
mina famosum libellum procudere, in-
sulis refertum mendaciis, homini de-
sperato, infamiatque intestabili, cui
unicum hoc vitæ precium restabat, qua-
cunque via ardorem vindictæ in me ex-
promere? Nec est quod aliquem moveat
temeraria illa asseveratio, qua mendaciis
suis fidem adstruere conatur impurissi-
mus bipedum. Cui enim erectis digitis
& conceptis verbis post præmissam de
pœna perjurii admonitionem juranti de-
re, quam oculis se suis vidisse diceret,
juxta leges hujus Regni fides haberi non
deberet; illius execrationi aliquod pon-
dus tribuetur ex infamibus suis tenebris
crocitanti in tali actu, qui meri sceleris
B causa

causa susceptus est? Perinde ac si quis magnifice de pietate alicujus furis sentire velit, ideo quod dum ad furandum se accingit, super successu Deum invocat.

Quanquam autem æqui rerum arbitri ex dictis facile judicaturi sunt, quo numero habendum sit ovum abs ejusmodi corvo exclusum: ne tamen Alastor voto suo ulla ex parte potiatur, neve ex mendaciis ipsius vel minima suspicio hæreat, quædam ad libellum famosum annotare placet, quæ ad impudentiam calumniæ illustrandam aliquid videbuntur facere. Ac levicula quidem illa & prope puerilia prætereo, quibus tamen Alastor putavit sese animo meo ægerrime facere; quod tam solícite *magistrum me, & philosophum, ac philosophiæ professorem* vocitet. Ea enim erat non minima invidiæ causa in me, quod ego loco & salario, quam ipse, gauderem splendidiore, cum tamen titulum doctoris nunquam appetivissem, nec me purum putum legistam tulissem. Quasi omnem eruditionem titulis scho-

la-

laticis metiri necessum esset ; aut quasi
inter eruditos opprobrio foret , aliquid
præter aridas legum allegationis nosse.
Sic & ridicule *risus* meus notatur à gra-
vissimo scilicet viro , qui repente jam
tertius è cœlo cecidit Cato. Quod vo-
cabulum nescio quo instinctu jam inva-
serit homo , qui per totam vitam risui
aliorum præbuit materiam ; nisi quod
bona fide Porcius sit. Etsi quod risui
tam infestus sit , minus mirum videri
jam debeat, utpote qui vesania se sua eo
redegit, ut ringendi potius quam riden-
di causam habeat. Eoque jam si Diis
placet nobis comminiscitur novam *A-*
cademiam Catonianam , cui ipse in A-
pollinis vicem præfideat , non quidem
Musis Gratiisque, sed Infamia , Furore,
Flagitio & Barbarie stipatus. Quo ipso
collabuntur amicorum ejus magnificæ
fabulæ, heic magna asseveratione sparsæ;
eundem ejurata vita literaria Fuldæ Can-
cellarii munere potitum ; postea Marti
se consecrassè , & tribunum militum ,
mox præfectum equitum factum ; quasi

ad utrumque officium sat commendati-
onis habeat cum infamia relegatum esse,
aut à lanista circumforaneo vapulasse.
Sed isthæc leviora mittanus. *Athei &*
atheismi convitium & in libello famo-
so, & in epistola encyclica utramque
paginam implet. Quod cur Alastori
potissimum placuerit, cum ad mentiendi
impudentiam nihil interfuerit, an par-
ricidium mihi & latrocinium, & pirati-
cam, & veneficium, & plura alia obje-
cisset, in promptu causa est; ut nempe ejus
vocabuli atrocitate sacerdotes in me ir-
ritaret. Enimvero improbe plane de
sacro ordine sentit Alastor, si credit,
apud eundem vesani hominis maledi-
ctum in libello famoso eructatum pon-
deris aliquid habiturum adversus virum
bonæ semper famæ, ipsumquè statim ad-
nutum impuri calumniatoris in iras abi-
turum. Sane ego longe prolixius mihi
polliceor de prudentia & circumspectio-
ne istius ordinis: nec facile spero ullum
cordatum tam prodigum fore existimati-
onis suæ, ut sub auspiciis Beckmenni
tam

tam in
in qua
innoc
calum
potius
bare i
toper
mea, &
apud o
gavi su
fera, i
scilice
minu
hausta
Stoico
stiana
quæ ex
profit
quibu
turba
thica
tutum
cam e
mata
tegrit

tam infami militiae nomen sit daturus, in qua nihil aliud quaeratur, quam ut innocentis viri fama variis mendaciis & calumniis maculetur. Sed excutiamus potius argumenta, quibus Alastor probare instituit crimen tam atrox, & tantopere abhorrens à professione & vita mea, & à praesumptione illa, qua dum vixi apud omnes bonos, qui me norunt, gavisus sum. Arguuntur primo *pestifera, nova & inaudita principia*: quae scilicet ex consideratione rerum & hominum, operum utique divinorum, hausta, quam proxime ad sana tradita Stoicorum, ad religionem autem Christianam examissim quadrant. Circa quae excolenda laborem à me susceptum profiteor eo fine, ut quantum in me ex quibusdam Protestantium scholis exturbarem jejunam illam Aristotelis ethicam, circa evolvenda undecim virtutum vocabula fatagentem; & politicam ejusdem inutilem, ac quaedam dogmata reip. perniciose continentem integritati & sanitati restituerem: utque

nostrates ex sana ratione, quam lacunis
Moralistarum, quid justum & injustum
siteruere mallent. Quem meum labo-
rem & scopum rei literariæ & publicæ
salutarem existere vel hoc argumento
non parum confirmor, quod sentiam Sa-
tanam per primarium suum satellitem
tantum furorem in me effundere; ut-
pote cui dolet, regnum tenebrarum de-
trimenti quid capere. Qui & ipse non
alio modo usus est in persecuendis puræ
religionis instauratoribus, quam ut do-
ctrinam ipsorum juxta & vitam pessimis
calumniis oneraret. Et sane si DEI &
veritatis causam ageret Alastor, ejusmodi
artibus quales in me sunt usurpatæ,
haud quidquam opus erat. Jubentur
quoque ab Alastore signum atheismi ef-
sentia moralia; quæ utique fuerunt,
quamdiu genus humanum extitit. Sed
quod eadem ante hac in ordinem non
sunt digesta, nec ipsorum indoles cura-
tius tradita, philosophorum incuria in-
culpa est. Quæ & ipsa jam à Viro in-
geniosissimo D. Erhardo Weigelio,
Ma-

Math
re,
expo
ritati
feren
rum
cium
eo pr
plane
enim
nere
ralem
strac
mi in
quem
ligi ip
istum
cens
jure
prac
dem
trac
atqu
nan
splen

Mathematicum apud Jenenses Professore, lingua Teutonica ita perspicue sunt exposita, ut ne à rusticis quidem obscuritatis amplius accusari possint. *Indifferentiam omniam actionum humanarum* à me tradi tam foedum est mendacium, ut crediderim, ipsum diabolum eo prolato erubescere posse, quippe quod plane belluinum stuporem arguit. Quid enim rationis illi inesse queat, qui discernere nesciat actionem humanam & moralem à nudo motu physico à lege abstracto. In primis velut sedes novi atheismi in epistola in simulatur *liber primus*; quem cum Beckmannus à se non intelligi ipse fateatur, quo atrocius contra istum exclamat, eo gravius furere est censendus. Per *novitates* meas nihil in jure naturali immutatum est, cujus præcepta perpetuo sunt & fuerunt eadem: sed disciplina ejus juris, modusque tractandi & demonstrandi culturam atque polituram capit. Et erroribus ac naniis explosis nativa ejusdem facies exsplendescit. Sed nec illud ad atheismum

pertinet, si quis contra ignorantiam, malitiam & invidiam apud superiores suos præsidium petat & inveniat; aut si cordati Principes suorum hominum maleconsultum fervorem temperent, ne per inania litigia existimationem suam prostituant. Id porro commentum non minus scelestum, quam absurdum est, quod odium, quo *Hobbessi* nomen apud multos laborat, in me transfundere studet Beckmannus, & cæteri, qui me allatrant. Cum tamen non ea modo, quæ iste in religione novavit, expresse à me improbentur; sed & meum fundamentum, ex quo ego juris naturalis præcepta deduco, Hobbiana hypothesis directe contrarietur. Ego enim Stoicorum sanæ sententiæ proxime accedo; Hobbesius autem Epicuræorum hypothesisin recoquit. Et si quis *Richardi Cumberlandi* scriptum, eodem anno in Anglia, quo meum opus in Suecia editum, cum meo accurate conferre velit, videbit, omnia fere, quæ iste in Hobbesio reprehendit, à me quoque fuisse
no-

notat
hoc eg
struen
xat loc
tasse.
dam H
& de
multa
unt, re
ceat, n
vehem
istum
mox
glum
infini
tum r
qui &
Græc
quod
jam ta
dum
ment
mitti
tum f
ipsun

notata ; cum tamen idem ex professo
hoc egerit , ut Hobbesii hypothesin de-
strueret , ego autem in accessorii dunta-
taxat loco habuerim ejusdem errores no-
tasse. Id tamen non diffiteor, me quæ-
dam Hobbesii loca conatum explicare,
& dextra interpretatione emollire ;
multa , quæ cum recta ratione congru-
unt, retinuisse. Quod cur mihi non li-
ceat, nondum adparet ; nisi forte illud
vehementer ad rem facit , quod Alastor
istum *religione Calvinianum* (quem
mox *atheum* designat,) & *natione An-
glum* tam solícite inculcat. Quasi non
infinita Christianorum multitudo tan-
tum non in verba Aristotelis juraret,
qui & religione ethnicus , & natione
Græcus fuit. Id tamen valde argutum,
quod Beckmannus , ut eruditus orbis
jam tandem quid de Hobbesio sentien-
dum intelligat , ad *prefationem com-
mentarii sui ad Instituta* lectorem re-
mittit. Id enim non ex ambitione tan-
tum fit , ut *tanti nominis vir*, quem se-
ipsum vocat , propria commendatione

scripto suo auctoritatem conciliet ; sed
& hac ratione unius vel alterius curiosi-
tatem irritaturum se sperat , ut eum li-
brum emant , Beckmanni sumtibus
impressum. Sed videte quam non invi-
deam homini extremum famis remedi-
um. Ipse ego quantum possum suadeo,
hortor , oro obsecroquè omnes , qui
Asinii Tenebrionis sectam sequuntur ,
emant sibi istum Patriarchæ sui foetum,
& sacrosanctum habeant tanti viri mo-
numentum , ex quo nostra ætas videre
potest , quid ultimum sit in stoliditate.
Nescio etiam an multum ad rhombum
faciat putida illa fabula de pugna duorum
studiosorum , mirandum specimen acu-
minis Beckmanniani : in qua illud ele-
ganter ex ingenio Beckmanni est expres-
sum , quod ea disputatio *inter pocula*
feratur suscepta. Nam id habet noster.
Post tertium poculum Syllogismi in for-
ma rupto velut repagulo qua data porta
ruunt , & mensam turbine perflant ; ac
totum tectum nil nisi auicunque Atqui
Ergo resonat. Sed id valde præter de-
co-

corum, quod illi, qui à meis partibus steterat, victoriam tribuit, non sine scœvo nomine pro Beckmanno & cæteris, qui ipsius novæ militiæ nomen dederunt. Circa *Monzambanum*, de quo magnam vim mendaciorum cumulat Alastor, quæ alio loco à me dicta sunt repetere tædet. Quem usque adeo non capit stupor Beckmannianus, ut audere non erubescat, eo libello *everfionem status publici per Germaniam quæri*: cum tamen Severinus fundamenti loco substernat; statum Germaniæ, pace Westfalica constitutum, esse conservandum, nec contra eam quidquam novandum. Quo ipso & libertatem Ordinum Germaniæ, & securitatem religionis Protestantium inniti, cœcus sit qui non videat. Ut mirari satis non possim, illos potissimum id scripti impugnasse, qui hisce partibus favere tenebantur. Audiamus tamen argumenta, quibus me istius libelli autorem convincere instituit. Ait, in tota Suecia *juxta propriam confessionem* à Magnatibus me autorem

haberi. Ast ea confessio nusquam extat, Eum *Magnatibus in Suecia & aliis in fidei & amicitiae tesseram à me datum esse*, impudentissimum est mendacium. Nulli mortalium unquam libellus iste à me dono datus fuit. Imo ille ipse codex, quo ego utor, ab ornatissimo viro Antonio Christiani Rigensi, tunc meo Heidelbergæ contubernali, ex nundinis Francofurtensibus dono mihi afferebatur. Quam ficulneum porro est ratiocinium inde desumptum, quod ego *σκέμματα* illud politicum de republica irregulari, ad statum Germaniæ adplicatum, exercitii causa defenderim? De stylo nemo minus quam Beckmannus judicare potest, quo nemo unquam stolidius scripsit. De *Sphaera cœlesti* Severino & Apologiae meae præfixa ridiculum est; quasi nulli alii libri hoc insigne præferant. Apologia mea Lipsiæ impressa est. Interroget Alastor, num & Monzambanus ibidem impressus sit. Par cæteris mendacium est, *me ambitiose eo nomine gloriatum, quod Monzambanum scripserim.*

Quis

Quis
rorum
occa
quã
Baro
se stu
alter
conv
banu
cus r
num
stabi
super
relig
mine
mun
fove
oper
stat
pro
tum
pud
mar
us, v
liari

Quis audivit? Denique ad duorum Vi-
rorum testimonia provocare nulla alia
occasione Alastori in mentem venit,
quàm quia norat, Perillustrem quondam
Baronem Boineburgium insignem fuisse
studiorum meorum fautorem; & cum
altero me olim Francofurti frequenter
conversatum. Sed mittamus Monzam-
banū, cui utique aliquis in Germania lo-
cus relinquetur, quoad libertas Ordi-
num, & religio Protestantium ibi firmo
stabit talo. Pergit seipsum mentiendo
superare Alastor, dum scribit, *me nullam
religionem cum Platone, (agnoscas ho-
minem in omni antiquitate versatissi-
mum,) aut plane gentilem Romanam
fovere. Quippini? Nam inter alia in
opere meo publice scripsi, religionem
statui reip. esse accomodandam, & quasi
pro instrumento ad conservandum sta-
tum publicum habendam. Quid im-
pudentius unquam orbis audivit? In
manibus multorum versatur liber me-
us, versatur Apologia; postquam pecu-
liaris adhuc dissertatio à me conscripta
est*

est eradicandæ penitus isti calumniæ; ubi
ad oculum monstratur, id à me tantum
doceri : providendum esse rectoribus
civitatum , ne sub specie & obtentu
religionis falsa & pernitiōsa dogmata
politica disseminentur. Et tamen non
veretur tantum mendacium revomere
Alastor , cujus falsitatem deprehendere
possunt omnes, qui legere norunt. Par
mendacium est , *à me resurrectionem
mortuorum non credi.* Si Beckman-
nus producere possit ullum mortaliū,
qui DEO teste asserere possit, se publice
aut privatim audivisse , me ullo verbo
articulum istum in dubium revocasse,
tunc optimus & veracissimus virorum
Beckmannus à me declarabitur. Sic
non credam ego diabolum dari, qui ejus-
dem satellitem tanta rabie in me sævire
sentio ? Nam quæ Beckmannus in me
patravit , humanam malitiam longe
excedunt. Sed quod *spectra* peculiarem
articulum fidei constituent , nondum
audivi. Super quibus si quis ad Inqui-
sitionem me trahat, ita respondebo : me

nun-

nunquam spectrum vidisse, nec ut videam cupere: Ab imperitis hominibus multa nocturno metu & errore caliginis, aut illusionibus aliorum fingi putare: Omnibus promiscue fidem detrahere temerarium censere. De *eternitate mundi* nemo me vel differendi causa pro Aristotele loquentem unquam audivit; & in libello meo *de Officio* eadem à me expresse damnatur. Porro ut ego plura sabбата celebrem, quam lex divina & antiqua Ecclesiae consuetudo jubet, ratio muneris & studiorum meorum non patitur. Quod si autem in eodem templo duo Sacerdotes alternis diebus dominicis concionentur, quorum alter cathedra sacra abutatur ad evomendum in me succum nigrae loliginis, ac omnes occasiones aucupetur me vellendi & traducendi; num ullo jure te neoristius hominis virus, quod de suggestu in me evomit, hianti ore praesens excipere? Aut quis me prohibebit tantisper in alio templo concionem audire? Crassissimum poro est mendacium, quod

quod ego unquam *duos delegatos meo nomine* ad ullum heic sacerdotem miserim. Omnes si opus sit vel jurato falsum id esse testabuntur. Sed circa *Secretarium Academiae* ita se res habet. Quando primum heic loci bellum contra me movebatur, ut etiam sex vulgi, quæ alia non capiebat, materiam garrendi acciperet, spargebatur; à me doceri, debere unum virum duas habere uxores. Istas nugas ad aures Concionatoris primarii M. Joannis Ernesti pervenisse ex quibusdam verbis ipsius colligebam. Itaque ne optimus vir in eo errore hæreret, Secretarium Academiae, qui tunc domo mea utebatur, ad eum misi, ut ex meo libro illi ostenderet, mihi eam sententiam à malevolis falso affingi. Quod uti amico animo à me fiebat; ita & in bonam partem id iste accepit, & ex eo tempore nullum amplius verbum ea de re fecit. De *cantatione missarum* sine dubio per somnum Alastori in mentem venit. Nam quid istæ nugæ sibi velint, ego plane non capio. Inde

Inde aliam mendaciorum seriem ordi-
tur Satanæ satelles. De quorum falsitate
etsi DEO omniscio, & plurimis honestis
viris, qui adhuc vivunt, & decursum
vitæ meæ norunt, constet: pauca tamen
addam in gratiam eorum, quibus nulla
propior mei est notitia. Ac de abomi-
nabili crimine primum videamus, quod
anno 1657 & 1658 Soræ à me patratum
scribit. Annum 1657. ego à prin-
cipio ad finem Jenæ in ædibus D. Wei-
geli exegi. Anno 1658 ab Illustri Viro
Dn. Coyeto Lipsia, ubi tunc mensa D.
Joannis Bornii Jcti utebar, evocatus
fui, ut studiis filiorum ipsius præessem.
Nam quod ego nunquam isti viro *ut*
scriba inservierim, ipse Alastor optime
novit. Ad memoratum Virum Haf-
niam perveni, ubi is tunc Legati munere
fungebatur, labente mense Aprili. Cum
negotiatio Legatorum Suecicorum ex-
traheretur, Hafniæ subsistendum mihi
erat usque ad mensem Augustum. Quo
mense cum repente bellum recrudescere-
ret, cum altero Legato Illustrissimo Ba-
rone

rone Stenone Bielke, nunc Regni Sueciæ
Thesaurario, (nam Dn. Coyetus paucos
ante dies ad Regem Sueciæ excurrerat,
me Hafniæ relicto,) ac omni Legatorum
comitatu ac familia in custodiam datus,
inquè ea per octo menses detentus fui.
Ergo quo tempore ista Soræ à me patra-
ta mentitur Alastor, ego Soram non-
dum oculis meis videram. Sub finem
mensis Aprilis anno 1659 Hafnia dimis-
sus Helsingoram perveni viribus valde
afflictis, quod me nondum à febripete-
chiali recreassem, quæ paulo ante Haf-
niæ me morti prope admoverat, in qua
Valentinus Caspar Rupitius Magdebur-
gensis, tunc Medicinæ studiosus, fidelissi-
me mihi medicinam fecerat. Festo Pen-
tecostes imminente Frater recreationis
causa, & præcipue ut D. Henricum Ern-
stium salutarem, Soram me abduxit.
Eo pervenimus die Saturni, quæ festum
proxime præcedit. Diversabamur in
publico hospitio, in quo tunc temporis
quoque agebat Habbeus Secretarius Re-
gius, & N. Mullerus Gedanensis Medi-
ci-

cinæ Doctor. Prima feria Pentecostes
coenabamus apud Præfectum quondam
Soranum Dn. Georgium Rosencrantz,
altera apud D. Georgium Witzleben
Theologū; tertio die Abraham Wouch-
ter pictor prandium nobis adparaverat.
Quarto die iterum Helsingoram versus
tendebamus, & in transitu D. Thomam
Bartholinum Roschildæ salutabamus,
qui tempore obsidionis Hafniensis ibi
commorabatur. Hoc modo, & in ta-
lium virorum consortio triduum mihi
Soræ exactum; quæ ex eo tempore nun-
quam mihi visa. Ex quibus & quid de
carmine in puellam scripto, & de novel-
lis concinnatis sentiendum sit, adparet.
Et satis novi, nemini mortalium Soræ
tale quid de me ne per somnium quidem
in mentem venisse, nedum ut unquam
constans aliqua fama ea de re fuerit
Sed ista portenta, ut & cætera omnia,
diaboli instinctu Alastor finxit, ut illi
cui se devovit, improbitatem suam rare
quopiam specimine adprobaret, ac ne
perjurium suum vulgari cuiquam men-
dacio

clacio impenderet. De vita mea Heidelbergæ exacta testes excitare possum tum, qui instar omnium est, Serennissimum Electorem Palatinum, tum Collegas meos, & tot florentissimos juvenes, qui eo tempore studiis ibi operabantur, tum omnes ejus urbis incolas. Quibus vitam meam adeo adprobasse confido, ut nihil magis optem, quam Alastorem ibidem deprehendi posse, ubi in meigratiam virgis publice cædendus, & cauterio signandus sit. Et sane usque adeo vita mihi eo loco non dissolute agebatur, ut citra vanitatem asseverare auserim, præter laborem publice privatimque docendi, plus bonorum librorum Heidelbergæ uno anno mihi fuisse evolutum, quam Beckmannus per totum vitam suam spatium inspexit. Quin & ea, quæ vir quondam longe eruditissimus *Bæclerus in epistola dedicatoria Notis ad Grotij librum II.* præfixit, de me in vicina Argentina scripsit, longe diversa ratione, atque Alastor mentitur, ætatem à me Heidelbergæ exactam insinuant. Sed
ni-

Hei- nimirum præcipuum fontem omnium
ossum calumniarum dissimulare non potuit
nissi- Beckmannus, dum nobilem juventu-
Colle- rem contubernio meo tunc ulam à me
enes, corruptam gannit. Illa enim nobilis
ntur, iuventus tantam mihi invidiam perpe-
uibus rit, & eidem à me alienandæ conspiratio
confi- sta in me inita est; de qua satis in Apolo-
lasto- gia mea dictum. Si nullos ego nobiles
n mei discipulos & contubernales hec loci ha-
, & huissim, ex ipsius Beckmanni iudicio,
usque sanctitate, devotione, innocentia nemo
e age- superior me existeret. Quod ulterius
re au- mentitur Alastor, *Serenissimi Electoris*
rimq; *Palatini Primogenitum contra Paren-*
Hei- *tis salutem & jus divinum male infor-*
volu- *matum* à me esse; ea calumnia in ipsos
vitæ quoque Optimos Principes redundat.
, quæ De qua ut omnibus constet, pauca hæc
æcle- sufficere possunt. Anno 1667. cum
Gro- jam decretum esset de me in Sueciam e-
icina vocando, Serenissimus Elector Palati-
atio- nus Serenissimo itidem suo Filio iussit
à me me certum aliquod pensum extra ordi-
Sed nem explicare; (nam habebat alias or-
ni- dina-

dinarios suos informatores.) Id quod
intra tres menses æstivos absolutum fu-
it. Ac nemo ulterius inquirendum ju-
dicabit, ubi intellexerit, id ab Ipso Sere-
nissimo Electore, Principe divinarum
atque humanarum rerum callentissimo,
fuisse mihi injunctum. Atque iste exi-
guus labor tantum abest, ut *sine premio*
mihi fuerit exactus, ut ipse Alastor non
semel fauces suas grandi illo poculo, quo
præter alia eo nomine donatum me no-
rat, proluerit. Per summam quoque
impudentiam testes excitat Dnn. Blumi-
um & Bœckelmannum, quos honestissi-
mos viros de hoc negotio ne somniasse
quidem constat; quorum nominibus
ideo ab utitur, quod forte audiverat, eos
parum æquo in me animo fuisse. Sane
Blumius quo tempore ista informatio
fiebatur, in ministerio & gratia Serenissimi
Electoris Palatini non erat. Bœckel-
manno autem nihil unquam negotii
cum informatione Principis fuit, cujus
directio D. Jo. Ludovico Fabricio, viro
mihi amicissimo, commissa erat. Par
pri-

prioribus mendacium est , quod addit
Alastor : *voluisse Seren. Electorem igno-
miniose me Heidelbergæ dimittere.* Cum
nemo Heidelbergensium ignoret, Sere-
nissimum Electorem meum discessum
agre tulisse ; noluisse tamen incrementa
fortunarum mearum , quæ in Suecia
quærebam , impedire. Quin post dis-
cessum meum Idem clementissimam su-
am in me propensionem non verbis so-
lum , sed & re ipsa una plus vice testatus
est. Ejusdem generis est, quod Alastor
pergit ; *precario me professionem philoso-
phicam juris naturalis in Scania ade-
ptum.* Sane extant adhuc literæ Illustris.
Regni Cancellarii ad fratrem meum
tunc Parisiis Residentem , quibus ab eo
requirit, ut mihi persuadeat, ne vocatio-
nem Suecicam abnuerem. Et quam pre-
cario huc venerim, testatur salarium, &
locus mihi assignatus primarius , cujus
invidia Alastorem non parum adussit.
Ejus quippe stupor digerere non poterat,
leges DEI majore dignatione quam Ju-
liniani haberi , & in istis evolvendis
non

non minus ingenii & eruditionis, quam
in hisce requiri. Puto jam satis à me o-
sten sum fuisse, abs nullo homine, cui ulla
mica honestatis & bonæ mentis restat,
tantam *varaginem*, ut Beckmannia
latinitate utar, foedissimorum & absur-
dissimorum mendaciorum potuisse con-
sarcinari, ni patris mendaciorum diabo-
li instinctu ferretur; cui ut eo firmiter se
pignoret Alastor, perjuri tandem in
conspectu Germaniæ sese adstringit. Er-
go vivit profecto Deus, qui impium ho-
minem, cui salutem animæ suæ imma-
nibus odiis & vindictæ libidini immola-
re propositum fuit, dignis demum sup-
pliciiis mactabit; postquam quæ hæcenus
pro sceleribus inflicta est castigatio, ma-
litiæ nefarii capitis tantum indura-
vit.

Post eructatum perjurium cætera
mendacia securius & languidiore asseve-
ratione expromuntur. Nam quod atro-
citer in apologiam meam invehitur, faci-
le Beckmanno ignosco. Ibi quippe sub
Asinii Tenebrionis vocabulo suis se
colo

quàm coloribus non infeliciter depictum con-
spicit, & quod hactenus ludibrium om-
nibus, qui cum ipso conversati sunt,
exhibuit, jam etiam ignotis debet.
Inde Alastor, velut proprio veneno ex-
hausto, à fratre & patrono suo dilectissi-
mo Pontifice Garlebiensi nonnulla mu-
tuo sumit, & solícite enumerat officia
erga certos viros *magni nominis*, inter
quos ipse proximum à primo locum sibi
assignat, quæ à me violata jactat. Ubi
illud ex arte calumniandi, quod plures
huic negotio inmiscere conatur, qui
idem ad se nihil spectare aperte profi-
tentur, Illustres juvenes meos discipulos
Dnn. Fossium, Cervinum, & Papke.
Deinde uti ample nimis officia mea erga
istos, quibuscum mihi revera negotium
fuit, enumerat, quorum pleraque non
agnosco: ita male Beckmannus omisit
illa officia, quæ vicissim ab istis mihi de-
bebantur, simulq; quales iidem adversus
me sese gesserint. De hoc enim nisi
constet, durius an mollius justo illi à me
habiti sint, judicari non potest. Nec

C

am-

amplius quid dici jam opus est, nisi hoc
ut DEUS retribuatur illis, sicut de me sunt
meriti. Id tantum addo, inauditum
hactenus mihi fuisse, me *ab Episcopo
Winstrupio*, aut alio quopiam *publice
atheismi accusatum*. Et quanquam a-
lias ab ipso nihil ommissum est, quo mihi
nocere possit: tamen non eo delirii pro-
cessisse eundem crediderim, ut Beckman-
no tam detestabili maledicti formula
præire non erubuerit. Dehinc velut in
torrentem se effundit eloquentia Beck-
manniana, qua mirifice se jactat, ac sub-
inde ingenit sui stricturas spargit; velut
quod de collusionem meam cum diabolo ru-
ctat, oblitus, se paulo ante scripsisse,
diabolum à me non credi; item de *Ca-
ligula Christianorum persecutore*, &
sommunionem uxorum Platonica, qua
si diis placet, à me asseritur l. VI. c. 5. §.
15. p. 775. Qua declamatione fauces si-
bi præparat ad evomendum obscænissi-
mum mendacium, quo vel ipse Beck-
mannichoragus erubescit, qui ne men-
daci autores tantum suos maculent,
aliquam

aliquam probalitatē speciem illis circumdare inter arcana artis suæ habet. Heidelbergæ id factum scribit cum totius urbis scandalo. An per horam mihi subsistere ibi, & in honesto munere versari licebat talia patranti? Fingit quoque de uxoris meæ senectute, quæ æqualis mecū est ætatis, & duos menses, antequam Heidelbergam discederem, pulchra me prole parentum faciebat. Ex cujus ore nemo mortalium unquam verbum paulo liberius, nedum tam foedæ rei narrationem audivit. Et quam plane mente moti hominis est fingere, *me ipsam coram multis honestis viris & matronis ad hanc confessionem adgisse?* Nam flagitia utique ut taceantur, autores operam dant. Ut tamen Lectori adpareat, qua occasione Alastori in mentem potuerit venire tam foedam fabulam fingere, narrabo leviculum quid omnibus heic loci notissimum. Quando in conviviis, uti jam supra innui, syllogismis suis jam prope nos enecarat, ego restringendo disputandi ardo-

ri, & quia alias in omni congressu hilari-
ori Beckmannus deridiculo esse sueve-
rat, in sterilitatem matrimonii ipsius
jocari incipiebam, qui alias vel Centau-
ris generandis sufficere videbatur posse.
Cæteris inde pariter cum risu in eum
cavillantibus, ita paulatim à syllogis-
mis ipsius respirabamus. Ista facietas
tam inficeto modo nunc ultum it Ala-
stor. Dialogum *Sinceri Warenbergij*
à me non fuisse conscriptum non modo
ipse Beckmannus novit; sed & probe
ipsi cognitum est, quis revera ejus scripti
autor sit, quippe qui in Suecia notorius
est. Verum isthoc mendacio fratercu-
lus ipsius Gesenius Garlæanus demer-
endus erat; cui de fide & amore tam
egregii viri ex animo gratulor. Inde
recoqnitur explosa dudum calumnia de
religione ad statum reip. accommodan-
da; cui fulciendæ advocatur Monzam-
banus, qui utique dogmata theologica
ad rationes politicas examinare instituit.
De quo etsi meum non sit rationem red-
dere; obiter tamen addo, omnibus non

cæ-

cæcutientibus perspicuum esse, scripto-
rem istum præsupponere ; religionem
Christianam genuinam & sinceram,
prout à Salvatore nostro & Apostolis
fuit promulgata , nihil continere veræ
politice adversum. Sed quia pleræque
Christianorum sectæ systematibus suis
Theologicis , ex quibus singulæ viam
salutis æternæ unice hauriri conten-
dunt , aliquid dogmatum humanorum
admiscuerunt ; igitur uti sapientibus fas
est discernere, quid in religione divinum
sit, & quid hominibus originem debeat ;
ita & hisdem licet detorsiones articulo-
rum fidei , & quicquid est assumpto-
rum humanorum, quod in Theologiam
irrepsit , sub disquisitionem vocare,
quatenus continent aliquid politicæ ad-
versum , postquam Theologi circa de-
monstrandam talium falsitatem ex Sa-
cris Literis satagunt. Quod tamen
idem Severinus de multorum Sacerdo-
tum vitiis ita libere non dubitavit scri-
bere , id & ipse ægre fero ; & dudum
optavi , ut vir quispiam cordatus adque

eruditus eam accusationem ex historia
Ecclesiastica & civili rerumpubl. Chri-
stianarum, tum ex praxi communis vitæ,
ipsaquè experientia solide refelleret.
Nam ut Beckmannes aliquis ejus ordi-
nis advocatum se ferre velit, id oppido
quam indignum est. Tandem ut sibi
per totum scriptum constaret Alastor,
ad extremum fingit, multa me ex libro
meo adhuc MSto monitu amicorum &
precibus uxoris, (quæ nimirum studia
mea moderatur,) delevisse, ne cum
Theologis mihi controversia oriretur.
Atqui nemo mortalium librum meum
manuscriptum evolvit, antequam Hol-
miæ censuræ offerretur; imo nec post
eandem, antequam impressus divulga-
retur. At eam ansam arripiebant ar-
chitecti primi Indicis meum librum in
suspicionem vocandi, qui tunc temporis
heic loci præcipui erant amicorum meo-
rum, aut esse saltem debebant. Qui
& ipsi mustitasse dicebantur, me post
censuram quædam addidisse. Sed u-
tramque criminationem refellere potest
manu.

manuscriptum meum, quod adhuc mihi
asservatur.

Hoc igitur scripto Nicolaus Beckman-
nus *pios viatores* in Germania con-
tra me excitare potissimum laborat ea-
dem fere ratione, qua ipsius frater Pon-
tifex Garleanus inter Scanos classicum in
me canebat. Quorum auspiciis qui mi-
litiam in me suscepturi sunt, successum
sibi, prædamquæ & gloriam pro ducum
suum dignitate liquido augurari pos-
sunt. Quanquam adparet, Beckman-
num non modicum ad sua signa con-
cursum sibi polliceri Lipsiæ, Witteber-
gæ, Jenæ, & Garlebiæ. Hoc ipsum
enim manifeste conspicitur non solum
ex infami libello, sed & ex epistola,
quam incluso libello famoso ad Lipsien-
ses, Jenenses, & Wittebergenses, nec
non Gesenium Garlebiensem eodem ar-
gumento conscripsit. Hujus epistolæ
autographa duo, quæ Wittebergam &
Garlebiam destinabantur, quomodo in
manus meas pervenerint, operæ preti-
um esse duxi memorare. Commenda-

verat eas epistolas Beckmannus Fran-
cofurti ad Mænum in nundinis autu-
mnalibus civi cuiusdam Salfendensi, cui
nomen Michael Gutwasser, ad præscri-
pta loca curandas, qui ex dicta urbe ad
nundinas Lipsienses erat profecturus.
Hic quanquam alias virum non nosset,
precibus tamen ipsius permotus eam o-
peram in se suscipit. Cum Jenam tran-
siret, epistolam unam famulo communi
Academiæ tradidit; cuius custodiam
procul dubio statim Velthemius sibi
asseruit, draconis in vicem aureo velleri
invigilaturus, ut hoc specimen generosi
& candidi sui animi ederet, & quam-
vis mire suum cum Beckmanni astro con-
spiraret. Nec dubito, quin idem jam
Jubilæum sit promulgaturus, plenariam
bonæ mentis remissionem pollicitus o-
mnibus Asinii Tenebrionis sectatoribus,
qui ad epistolam illam osculandam pere-
grinationem susceperint. Nam reliqui
Ornatissimi Viri ejus Academiæ Profes-
sores magnopere tantum flagitium de-
testantur. Quin ipsis bibliopolis Je-
nen-

nenſibus tam ingenuus eſt animus, ut
dicant; nebuloſum eſſe iſtius ſcripti
autorem, & qui eundem impreſſit. Inde
dum Lipſiam tendit lator epiſtolæ en-
cyclicæ, forte fortuna in eodem pilento
vehebatur amicus quidam meus, fide
atque amore mihi conjunctiſſimus. Ibi
ex improviſo iſte Mercurius non nimis
aſtutus interrogabat; num Garlebiæ
Academia eſſet? Cum amicus meus
quæreret, quid ipſi negotii cum Garle-
biſibus eſſet; iſte ſtatim de commiſſis
ſibi epiſtolis effutiit. Hic amicus me-
us, qui jam de Jenenſi epiſtola intellexe-
rat, ſuſpicari cœpit monſtri quid ſub-
eſſe; eoquæ ut rem expiſcicaretur, multa
jactabat de amicitia, quæ ſibi cum Pon-
tificæ Garlæano intercederet. Iſte lætus
ſe naſtum eſſe, qui literas Garlebiam
curaret, illas amico meo tradidit, ad jun-
ctis etiam iis, quæ Wittebergam ſpecta-
bant. Hic cum ex omnibus ſignis ſce-
leris quid ſub eſſe colligeret, eas reſigna-
vit, & ad me tranſmiſit. Utraque ma-
nu Beckmanni ſcripta eſt, ſed quam om-

mani studio dissimulare laboravit, ut primo obtutu ægre agnoscere queas. Nec Beckmanni sigillo, sed affinis, ejusdèq; famuli Marci Klinck ob signata est. Quæ ad Lipsienses destinabatur, alia via pervenit. Hæc ideo prolixius retuli, ne Beckmannus exclamet, magicis me artibus adjutum istas literas interceptisse; Ubi illud primo stultitiæ Beckmannianæ luculentum est argumentum, quod tribus tam splendidis Academiis quartum velut pari gradu adjungat Gesenium Garlebiensem, vanissimum mortalium, & nugacissimum. Perinde ac si quis inter principes Græcorum ad Trojam Theritem quoque numerare velit. Quanta enim dignatione Gesenius apud ipsos Lipsienses sit, vel inde colligi potest, quod cum aliquot ante annos eidem litis quid cum defuncto superindente Lipsiensi ortum esset, & iste pro more suo in deliria effundi cepisset, Lipsiensis isti per servulum suum, qui spurius erat, reponderi curavit, præfixa quoque hujus legitimatione. Qua
de-

demum contumelia loquacissimam ra-
nam ad silentium redegit. Deinde il-
lud plane ferendum non est, quod Beck-
mannus adeo sinistram de tribus illis
Academiis concepit opinionem, quasi
apud eas potissimum inventurus sit, qui
flagitio & furori ipsius sint adplausuri,
& apud quos libelli famosi tam pronam
inveniant fidem, ut citra ullam amplius
disquisitionem ad maculandam famam
viri honesti & innocentis duce infami
nebulone sint incubituri. Enimvero
longe alia mihi de candore, prudentia
& moderatione istorum virorum est
persuasio, saltem quod iudicium suum
eo usque suspensuri sint, donec quid
revera in controversia sit, ad liquidum
fuerit perductum. Nec minus quod
tantum scelus, ad infamiam seculi per-
tinens, quod in me patratum fuit, ex
animo sint averfaturi. Sane ullum Wit-
tebergensem haecenus aliquam tam fœ-
dæ fabulæ partem attigisse nondum mihi
fuit auditum. Nec universis Jenensi-
bus imputari potest, quod Velthemius

deliret ; cuius vesaniam plerosque Col-
legarum ipsius ægerrime ferre novi. Qui
& ipse in *Appendice ad dissertationes
meas Academicas* responsum ad cavilla-
tiones suas accepit , quo non magnope-
re gavifurus sit. Nec Scherzerus usq;
adeo Lipsiæ dictatorem agit , ut reliqui
omnes in istius gratiam sese prostituere
velint. Nam omnia , quæ ibi atque
Dresdæ contra me acta sunt , ab ipso
solo promanasse , liquido mihi constat;
& hoc ipsum in epistola mea provocato-
ria satis insinuavi. Sic ut nemo quidquam
eorum, quæ in ea epistola dicta sunt, præ-
ter Scherzerum & Gesenium , in se tra-
here debeat. Equidem Facultatis Theo-
logicæ mentionem feci. Sed quialiter
poteram ? Cum rescriptum Dresdense
ejusdem Facultatis relationem allegaret.
Et ipse utique cæteros omnes à culpa e-
jus rei exemi. Multo minus autem hæc
res ullum ex reliquis Lipsiensibus Pro-
fessoribus tangit, qui utique Dresdæ non
fuerant questi , librum meum à recepta
doctrina publica abire. Quos de cætero
erga

erga recentiorum scripta æquisiſſimos
eſſe per ſeptennium , quo inter eos vi-
xi, ſatis perſpexi. Sic & maxima mihi
injuria fieret, ſi univerſus ſacer ordo in
ſe trahere vellet ea, quæ ego ſolius ranæ
Garlebiensis coaxationibus oppoſui.
Sane ſi unus impudenter pertendat; ſa-
cerdotibus competere cenſuram cenſu-
ra Regia eminentiorem in quævis ſcri-
pta, eodem ab omni errore immunes
eſſe, & eruditionem ſuam ex peculiari
inſpiratione divina habere, quoslibet
ad injurias ipſorum obmutefcere debe-
re, & modo Zeli & conſcientiæ vocabu-
lum crepent, tela eorundem à jugulo
ſuo nemini avertere licere; alter autem
tam enormia poſtulata neget: uter in
iſtum ordinem injurius fuiſſe cenſebitur;
Cæterum Scherzero à me ſat honoris
exhibitum, licet peſſime de me merito,
quod campum ipſi aperuerim, ubi illu-
ſtrius ſpecimen ingenii & eruditionis
ſuæ poſſet exhibere, quam compilato
Manuali Eſtachiano, & *Aurifodina*
Diſtinctionum, ubi dite viſo pallidus
foſſor

fossor redit , erutoquè concolor auro.
Nunc quid de ipso sentire debeam ne-
scio, postquam apud venerandum Con-
sistorium Dresdense impetrasse ipsum
constat, ut sibi pro imperio injungere-
tur , ne ad provocationem meam re-
sponderet : & nihilominus video, ipsum
sinistris opinionibus ex libello famoso
haustis mordicus inhærere, easquè omni
studio transplantare in juventutem
incautam , & quæ nondum suspicari
potest, sub tam venerabili toga tantum
malignitatis aut inscitiae latitare. Ne
gratis hæc dixisse videar, pauca quædam
loca , quæ in manus meas pervenerunt,
notabo ex Collegio ipsius superiori anno
habito, ut adpareat, ex aurifodinis etiam
scorias effodi. In *Loco IX. de Lege §. 9.*
thesis ponitur de justitia DEI essentiali
archetypa seu originali , quæ absolute
lex æterna dicitur , quæquè in ipso DEO
fit : contra quam DEUS nullo modo fa-
cere possit , ubi Augustinus contra Fau-
stum citatur. Inde dum errores subji-
ciuntur, hæc quoque verba occurrunt:

Essen-

Essentialem justitiam DEI esse prototy-
pum juris naturalis negat Pufendorfius
de J. N. & G. p. 163. seqq. Heic dico
mentem & scopum meum à Scherzero
malitiose aut per imperitiam detorque-
ri. Quæ res ut eo clarior fiat, observa-
ri velim, duplicem esse de lege naturali
tractationem; quarum uno ad Theolo-
giam spectat, quæ ex Scripturis Sacris
hauritur, nec ulterius extenditur, quam
quatenus locum aliquem in catena velut
articulorum fidei habet. Altero autem
modo tractatur jus naturale, quatenus
peculiarem disciplinam constituit, cujus
principium cognoscendi unicum est lu-
men rationis, ac finis & usus intra ter-
minos hujus vitæ coërcetur, postquam
per eam probitatem, quæ ex solis naturæ
nostræ viribus jam promanare potest,
salute æterna potiri non datur. In po-
steriori igitur modo tractandi, qui solus
meus est campus, quando agitur de
fundamentali aliqua propositione, (aut
quocunque vocabulo adpellare velis,)
constituenda, ex qua præcepta legis na-
turalis

turalis liquido deduci queant ; quæstio
oritur ; Num illa thesis Theologica, *quod
essentialis DEI justitia sit archetypa
legis naturalis humanæ*, idonea sit, ut
subire locum fundamentalis præpositio-
nis possit in disciplina juris naturalis,
soli rationi superstructa, & accommoda-
ta ad captum universi generis humani,
quâ id ratione utitur, quamcunque
peculiarem religionem foveat ? Hanc
quæstionem nos negamus, & nostræ ne-
gationis invictas rationes attulimus, tum
in opere nostro, tum in Apologia. E-
quidem hæ propositiones ex sola ratione
naturali innotescunt ; quod Deus sit
justus essentialiter, quod nemini injuri-
am faciat, quod promissa sua firmiter
servet, quod verax sit, quodq; munus
velut judicarium in creaturas legibus
obnoxias incorrupte exerceat. Enim-
vero quod justitia DEI essentialis sit ar-
chetypa legis naturalis humanæ, propo-
sitis est soli rationi humana incognita.
Et si vel maxime eam tantisper à Theo-
logia commutato sumere velis ; tamen
rationi

rationi humanæ impossibile est capere vim consequentiæ, si quis ex eadem officia hominum inter se deducere instituat. Si inquam ita velim argumentari : Justitia Dei essentialis est archetypa juris naturalis; Ergo adulterium non est committendum : impossibile est rationi humanæ vim & evidentiam hujus consequentiæ capere, aut investigare propositiones velut interjectas, quibus eadem stabiliatur. Sicut contra si ex nostra hypothese argumenter ; homo debet esse sociabilis ; Ergo non est machandum ; plana est consequentia , & interjectæ propositiones facile per solam rationem investigari possunt. Quo accedunt difficultates jam expositæ ; puta , quod justitia humana respiciat legem & superiorem , & ponat in altero jus ad exigendum ; id quod in justitiam divinam non quadrat. Item , quod quædam partes justitiæ humanæ in Deum non cadant , quæ nempe præsupponunt indigentiam humanam ; uti est justitia, qua contractus reguntur. Item quod

quod justitia Dei vindicativa longerior & exactior sit, quam justitia humana, quæ sæpe delictorum veniam facit citra ullam satisfactionem, ex respectu boni publici, aut soli clementiæ ostendendæ: id quod in justitia divina secus est, quæ citra satisfactionem genere humano in peccatum prolapsa non potuit placari. Accedit & alia difficultas, quod rationi humanæ sibi soli relictæ attributa divina colligenda sint ex perfectionibus, quæ in creaturis, ipsoquè homine conspiciuntur, depurando imperfectiones, quæ ex essentia finita, aut materia corporea proveniunt, & ad captum divinæ eminentiæ istas attemperando; quod què adeo notitiæ humanæ, ex solo rationis lumine haustæ, prius cognita sit justitia humana, quam justitia divina; & consequenter in disciplina soli rationi superstructa præpostere justitia divina archetypa juris naturalis & justitiæ humanæ supponatur. Quod ipsum etiam agnovit *Richardus Cumberland de Legibus*

gibus
§. 13
ture
non
relig
tear
tam
perfy
huj
nob
tates
liqui
essen
nis h
legis
fition
sequ
ptur
neq
um
ficu
alii
tra
Scri
me

gibus natura, prolegom. §. 6. & cap. V.
§. 13. cui quo minus genuinam jus naturæ tractandi methodum perspiceret, non obstitit, quod natione Anglus sit, & religionem Ecclesiæ Anglicanæ profiteatur; quæ duo attributa Beckmanno tam odiosa sunt. Ergo jam tandem perspicuum satis esse puto, in quo cardo hujus controversiæ volvatur; & ei, qui nobis velit contradicere, hæc difficultates ex sola ratione esse removendas, & liquido ostendendum, utique ex illa essentiali iustitia divina ope solius rationis humanæ omnia & singula præcepta legis naturalis deduci posse, ita ut propositiones intermedias & evidentiam consequentiarum capiant etiam illi, qui Scripturam Sacram plane ignorant. Quod neque Scherzerus, neque ullus mortalium præstare potest. An autem hæc difficultates methodo, qua Scherzerus & alii Theologi jus naturæ in Locis suis tractant, obstant, & quomodo istæ ex Scriptura Sacra dissolvendæ sint, ea cura me non tangit. Nam mihi tanquam
lai-

laico, & qui clavem scientiæ divinæ non teneo, sufficit simpliciter credere, Deum essentialiter esse justum, & eundem legis naturalis humanæ esse autorem. Porro in eodem *Loco* §. 12. hanc thesin ponit Scherzerus, *Legem Naturæ cordibus hominum inscriptam esse.* Ast quis hoc unquam negavit, cum totidem verbis id ab Apostolo asseratur? Sed quæstio est de genuino sensu phraseos hujus metaphoricæ; quæ sane, si omnia S. Scripturæ loca, ubi eadem occurrit, expendantur, nihil aliud significat, quam notitiam firmam, stabilem penitissimæ menti infixam, & plane indelebilem. Neque in emphasi istius dictionis peculiaris aliquis modus ejus notitiæ comparandæ insinuatur; cum in aliis omnibus Scripturæ dictis eadem extra controversiam notitiam adquisitionem exprimat. Et quis clarius emphasin illam evolverit, quam ipse Apostolus verbis immediate subsequenter? *Ipsa quippe conscientia eos, qui in legem naturæ peccaverant, convincit & cogitationes*

ones sese accusantes & excusantes, sic
ut neque ignorantiam ejus juris obten-
dere possint, neque ejus sensum unquam
ex animo delere. Ergo ex locutione
metaphorica Scherzerus nunquam *actu-*
ales & distinctas propositiones, de quibus
expresse mihi sermo est, exculpserit;
quas nemo hactenus in animis infantum
recens natorum observare potuit. Et
quid me potissimum mordet Scherzerus,
cum tamen D. Joannes Musæus Theolo-
gus Jenensis, Scherzero nihilo inferior.
Introduct. in Theologiam c. 2. §. 19.
anno 1673 edita, diserte asserat: *noti-*
tias natura intellectui insitas esse non
in actu secundo aut primo, sed tantum
in potentia propinqua. Quo ipso uti-
que *distinctas & actuales propositiones*
natura insitas negat. Et hæc ni fallor,
communis Jenensium est sententia. Qua-
re ergo mihi soli tam obscæna dica scri-
bitur? Eodem Loco revomitur exse-
crabilis illa, & vere Beckmanniana ca-
lumnia *de indifferentismo morali.* Ubi
merito erubescere debebat Scherzerus,
siqui-

siquidem viri boni & candidi nomen
ipsi est cordi, quod meam sententiam
cum deliriis *Gnosticorum*, quorundam
Stoicorum, & nescio quorum præterea
confundat, cum quibus illa nihil affini-
tatis habet; uti cuivis patere potest, qui
librum meum accurate evolvit, & non
solum famosum Indicem velut cœlitus
missum oraculum adoravit, aut fugi-
tivo duntaxat oculo aliquid hinc inde
sublegit. Deinde per summam injuri-
am Scherzerus mihi hanc thesin affin-
git: *natura nibile esse turpe*, quæ nuspiam
à me ponitur, nec de ea afferenda un-
quam in mentem mihi venit. Sed triplex
potissimum thesis à me l. 1. c. 2. §. 6.
adstruitur. Prima est, *honestatem &*
turpitudinem esse affectiones aut quali-
tates morales actionum humanarum,
ortas ex convenientia aut disconveni-
entia cum lege. Hanc thesin si quis
impugnaverit, haruspices prodigium
nunciabunt, bovem esse locutum. Al-
tera est, *motum physicum in actione hu-*
mana absque omni respectu ad legem
consi-

consideratum, esse moraliter indifferen-
tem. Nam contraria huic thesis impli-
cat, absque respectu ad legem congruere
ad legem vel non congruere. De solo
istō motu physico me agere ita crebro
inulcavi, ut metuam, ne Lectorem stu-
poris in simulaverim. Hoc dogma cum
inter Theologos hactenus tralatitium
fuerit, quando ad id, quod in peccato
physicum & materiale est, Deum tan-
quam conservatorem naturæ concur-
rere unanimiter docuerunt, v. g. ad ex-
tensionem manus in furto: (quod citra
blasphemiam dici non posset, si motus
ille physicus esset res moraliter indiffe-
rens;) nunc nescio qua maligna mentis
febris à quibusdam tanquam monstro-
sus indifferentissimus moralis diffame-
tur. Sane quamdiu genus humanum
fuit, solus motus physicus non fuit actio
humana & moralis, sed ejusdem dunta-
taxat materiale. Ad actionem autem
moralem præter motum physicum re-
quiritur etiam aptitudo ad imputan-
dum, & respectus ad legem: Unde qui
in-

indifferentiam motus physici trahere
volunt ad indifferentiam actionum mo-
ralium, perinde fallunt & falluntur, ac
si in physica Peripatetica nullum inter
corpora discrimen agnoscere velint,
ideo quia materia prima indifferentem se
ad quamvis formam habeat. In primis
autem Scherzerus cavillari instituit illa
verba mea, quæ extant p. 27. *Quod
naturalem* (eorum quæ turpia habentur)
*indifferentiam multi egre concipere
queant, inde est, quod à teneris istorum
vitiorum detestatio nobis fuit inculca-
ta, quæ opinio simplici adhuc menti im-
pressa in vim naturalis cujusdam affe-
ctus videtur invaluisse.* Ubi primo ob-
servandum est, quam malitiose Scherze-
rus de suo parenthesis verbis meis infe-
rat, (*eorum quæ turpia habentur.*) Nam
verba immediate præcedentia utique
manifeste inculcant, naturalem indiffe-
rentiam prædicari non de integra actio-
ne morali, non de adulterio, homicidio,
furto; sed de *actû physico citra respectum
ad legem.* Non inquam dico, furtum
ho.

homicidium , adulterium naturaliter
esse indifferens: sed hoc dico, motus phy-
sicus, qui ad materiale istorum vitiorum
constituendum concurrat , est naturali-
ter indifferens ; quia ad illum motum
physicum autor & conservator naturæ
DEUS influit. Puto autem ignomi-
nosum fore Scherzero , si operose ipsum
docere aggrediar, quid in actione morali
sit motus physicus , & quid illi ex lege
accedat, quæ vel qualitatem aut disposi-
tionem agentis, vel objectum , vel fi-
nem , vel certas denique circumstantias
determinat. vid. l. i. c. 7. §. 4. De cæ-
tero verba mea planissimum habent
sensum apud illos , quorum iudicium
libelli famosi non corruerunt. Scili-
cet quia probe educatis à pueritia dete-
statio vitiorum inculcatur , inde apud
multos ipsis affectibus & sensibus quæ-
dam istorum averfatio imprimitur , sic
ut velut ex naturali quodam horrore ista
videantur refugere ; que admodum ob-
jecta sensibus ingrata naturaliter aver-
samur ; utquè adeo adfuetudo illa &

D di

disciplina in naturam velut abeat. Et
tali modo educatis vix in mentem subit
originem istius averfationis ab interdi-
cto legis arcessere, aut de motus phy-
fici, qui istis actionibus subest, indiffe-
rentia cogitare. Sicut & ab aliis jam
fuit observatum; quanquam primis
mundi temporibus connubia fratrum
& sororum usitata fuerint; tamen ea
post apud plerasque gentes usque adeo
non lege tantum, sed & communi a-
verfatione exolevisse, ut apud probe
educatos ipsi sensus velut obtorpuisse
videantur. Inde & juvenes fratres cum
formosissimis sororibus versari sine ul-
la prava cogitatione aut tentatione; quæ
tamen sese mox circa alias exlerat. Ma-
nifestum igitur est, Scherzerum imma-
ne quantum fallere & falli, dum velut
pro imperio mihi obtrudere pertendit
dogma, quod quo atrocius notatur, eo
gravius delinquunt, qui istud mihi af-
fingere non erubescunt. Tertia mea
Thesis est, DEUM esse autorem legis na-
turalis, & ad illius determinationem
atque

atque impositionem referendam esse
originem moralitatis, quæ in actioni-
bus humanis existat. Quæ thesis Scher-
zero eo minus scrupuli movebit, quod
is utique legem æternā in Deo agnoscit.
Jam igitur quæro, utrum illa moralitas,
antecedenter se habeat ad legem æter-
nam DEI, an per accidens tantum &
citra dependentiam ad eam congruat,
an vero ab eadem tanquam fonte & o-
rigine promanet. Si priorum alteru-
trum asserere velit Scherzerus, habebi-
mus jam Theologum, qui DEUM pri-
mam esse causam neget. Postremum
à me asseritur. Verum hæc omnia in
Appendice ad Dissertationes meas, Velt-
hemii clamoribus opposita, ita perspi-
cue deducta sunt, ut sperem, cordatos
viros, & à vitilitigando atque calumni-
ando alienos, facile declaratione mea
adquieturos. Denique in *Loco v. §. 2.*
hanc thesin ponit Scherzerus: *Statum*
purorum naturalium Scholasticorum
esse figmentum. Post subjungit: *A*
quo errore non alienus est Pufendorfius,
D 2 quod

quod , quicquid in Apologia sua tergi-
versetur, ex libris de J. N. & G. l. 2. c. 2.
§. 2. patet & sagaci lectori manifestum
est. Ast ego dico, inter statum purorum
naturalium , quem Scholastici fingunt,
& inter statum hominum naturalem, de
quo ego tracto, tantum esse discriminis;
quantum inter ea, quæ Theologi de pœ-
nitentia seu conversione hominis , &
Jureconsulti de pœnitentia in contra-
ctibus docent. Quod qui deprehende-
re non possit, bardum & blennum, ac
politices ignarissimum esse oportet. Si-
cuti & istud spectrum heic loci jam pla-
ne disparuit, post publicatam meam dis-
sertationem de statu hominum naturali.
Quæ ubi cum cæteris junctim impressis
in Germaniam perlata fuerit , non am-
plius Scherzerus de sagacitate sua mul-
tum gloriabitur. Isthæc obiter hoc
loco addere visum est, ut omnes cordati
judicare possint , siquidem qui ad me
diffamandum hætenus incubuerunt,
citra præjudicium & affectus sententi-
am meam penitus agnoscere, atque ex-
pli

plicationem æqua mente admittere ve-
lint, nullam mihi amplius cum ipsis, sal-
tem circa quæstiones Theologicas, super-
esse controversiam. Sin autem id agi-
tur, ut judicia de bonis viris, eorumquè
doctrina formentur ex libellis famosis,
qui ex non intellectis, aut mutilatis, de-
tortis, & interpolatis sententiis con-
farcinati sunt; neque ulla protestatio, inter-
pretatio, & planior deductio locum in-
veniat: amplius deliberandum erit,
quod remedium tali furori sit opponen-
dum.

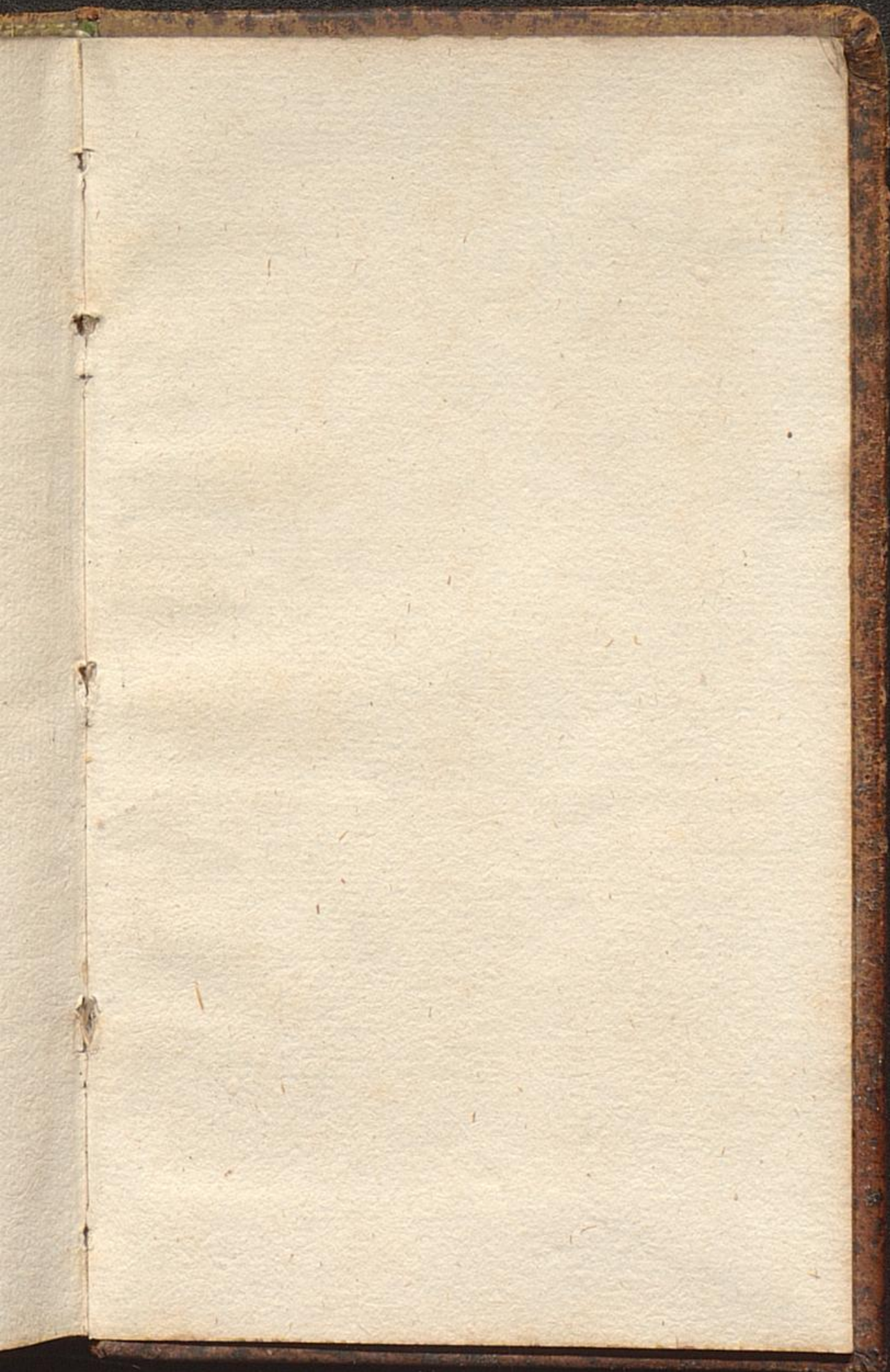
Sed ut ad Beckmannum revertar,
confido jam omnes cordatos, etiam qui
antea me propius non norant, post le-
ctam epistolam liquido agnituros; hoc
seculo non extitisse exemplum foedioris
calumniæ, quam quo me ista orci proge-
nies adspargere instituit: infinitos quo-
que plus in re literaria præstitisse, nemi-
nem autem, quam me, ob labores suos
pejoris exempli insectationes esse perpe-
sum. Si quis tamen adhuc innocentia
favor, si quæ adversus calumnias dete-

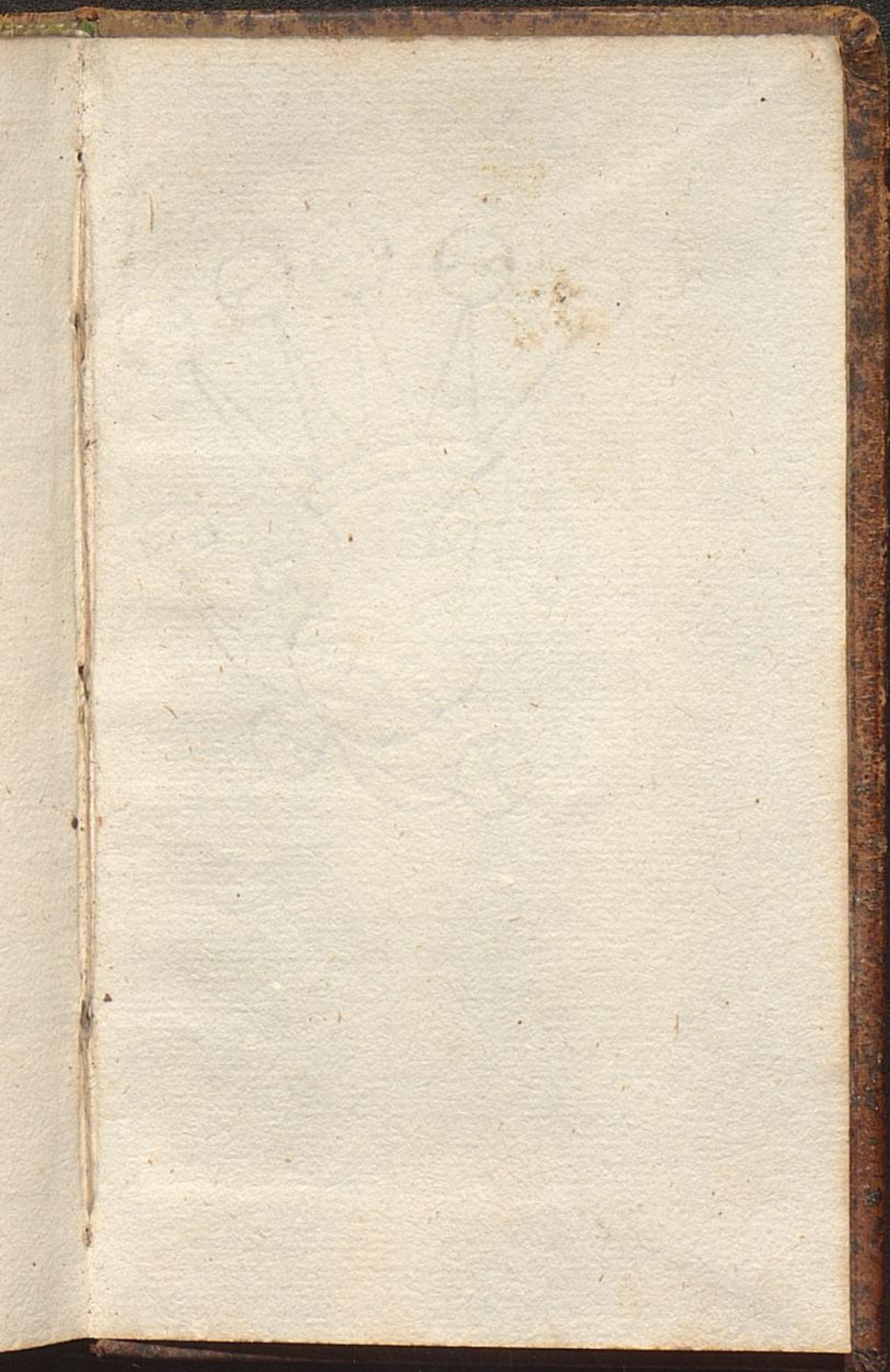
statio, invenientur sane, qui infamem
illam belluam condigno malo tandem
mactent, aut saltem ab omni honesto-
rum virorum confortio exclusam velut
carcinoma nationis Germanicæ, & la-
bem seculi refugiant. Amici autem
eo diligentius ad innocentiam meam
vindicandam incumbent, quo magis
bonorum omnium interest, talia exem-
pla non frequentari. Et DEUS justissi-
mus iudex illud portentum generis hu-
mani, quod per vesanum nocendi ardo-
rem animam suam exitio pignerare
publico perjurio non horruit, ejusmodi
tandem suppliciis, quæ frangendo tanto
furori sufficiant, coërcebit.

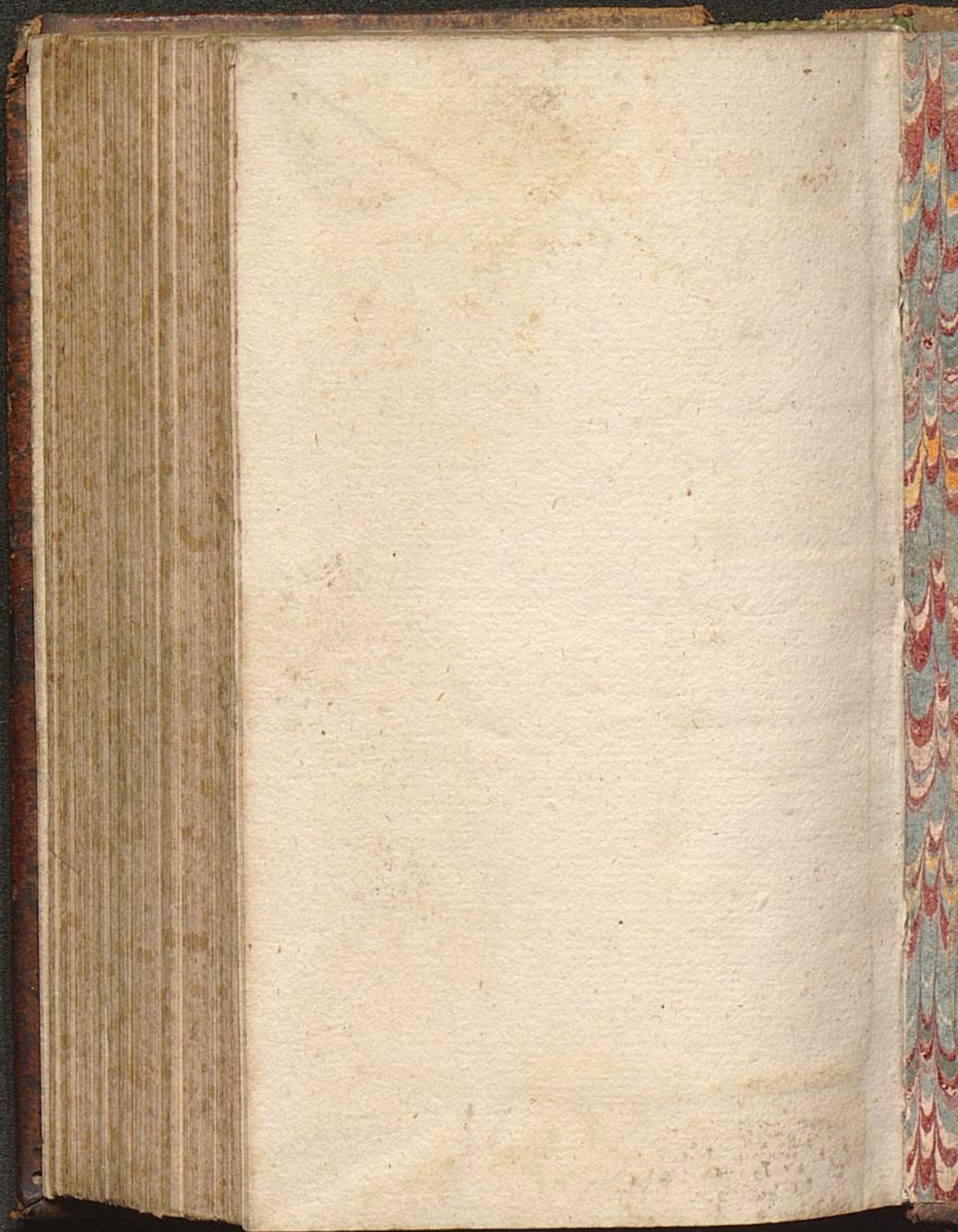
F I N I S.

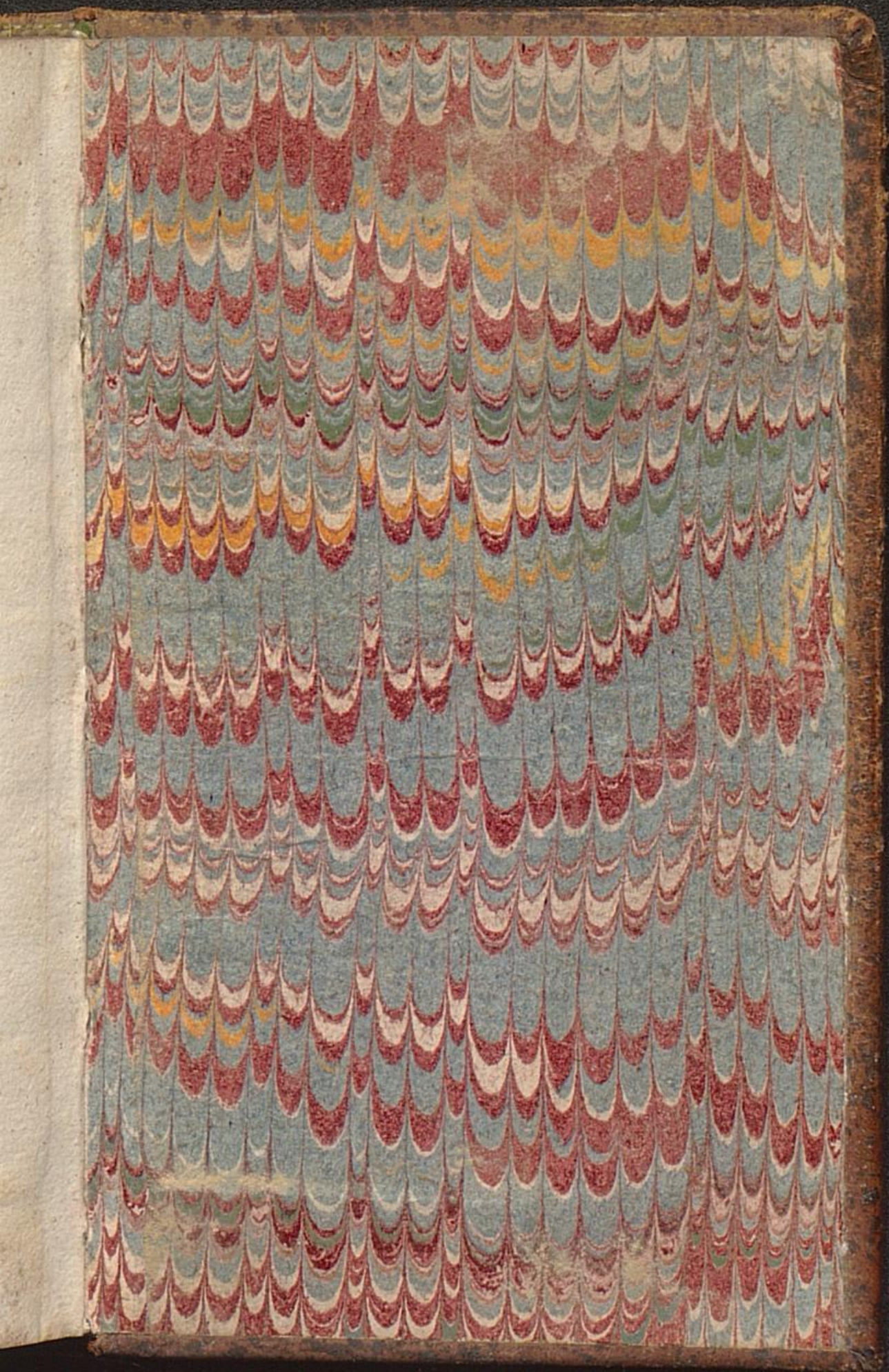

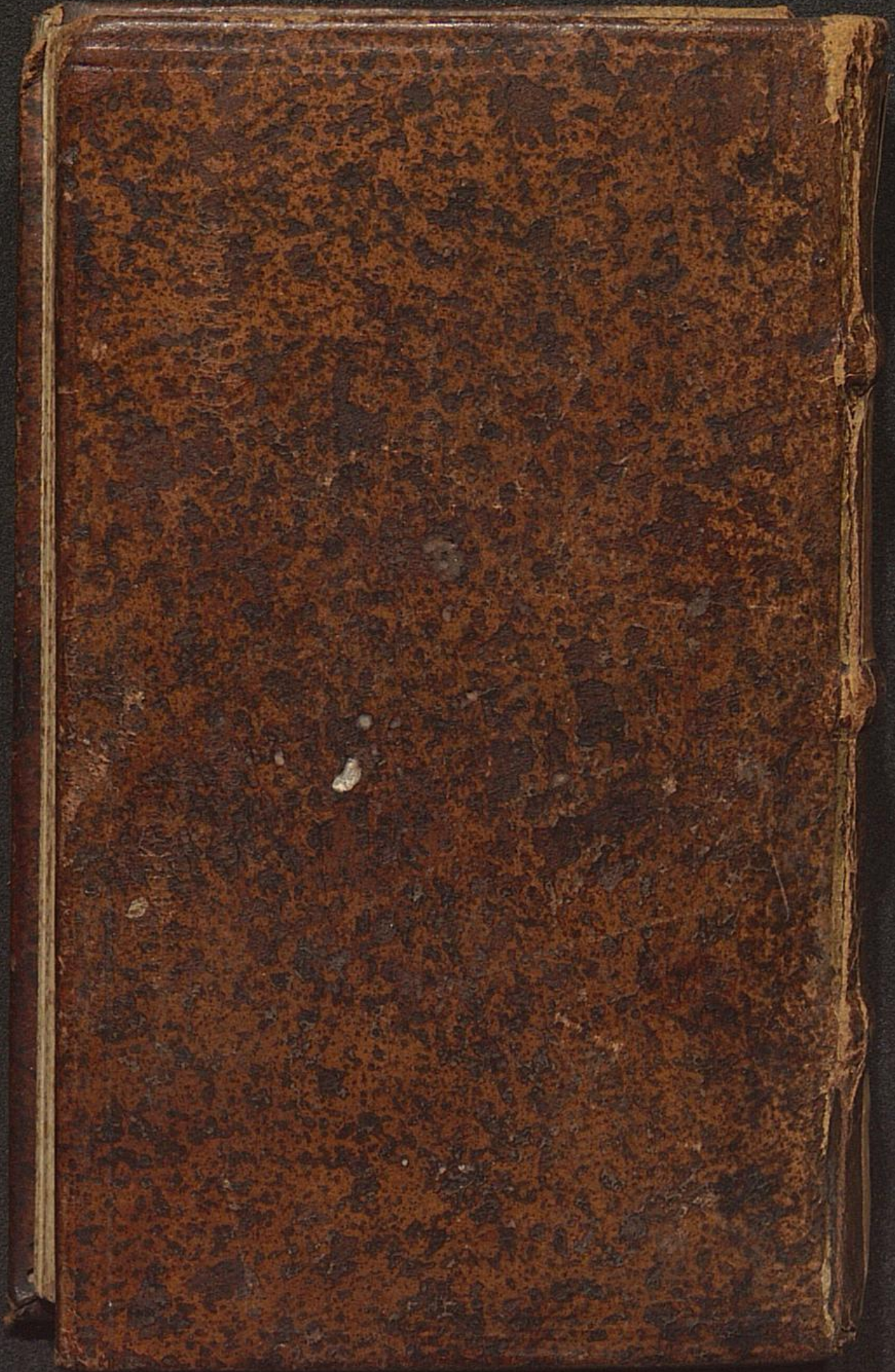
mem
dem
esto-
velut
& la-
tem
eam
magis
kem.
tissi-
s hu-
rdo-
rare
nodi
anto

Th
6057